

# HÍRMONDÓ

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület időszaki kiadványa



30. szám  
2008. június

## AZ SZKBE ILLETÉKESEINEK ELÉRÉSI CÍMEI

**Tarnai Tamás** elnök, ügyvezető elnök  
2234 Maglód, Majláth u. 44.

Tel: 20/910-7762 v. 29/327-366  
ttarnai@freemail.hu

**Bauer Márton** titkár  
1173 Budapest, Szürkebegy u. 73.

Tel: 30/628-5500  
kishanyas@gmail.com

**Ország János** elnökségi tag  
7634 Pécs, Gém u. 18. fsz. 4.

Tel: 30/351-2238  
orszagjanos@mecsekerc.hu

**Rostás Attila** elnökségi tag  
7633 Pécs, Rácvárosi u. 32.

Tel: 30/335-5294  
boller@freemail.hu

**Szeredi Anna** elnökségi tag  
1173 Budapest, Szürkebegy u. 73.

Tel: 30/513-6554  
barlangitucs@gmail.com

**Varga Karolina** elnökségi tag  
1063 Bp., Szinyei Merse u. 32. fsz. 7.

Tel: 20/583-7797  
varga.kara@gmail.com

**Szigetvári István** ellenőrző biz. elnök  
2220 Vecsés, Apaffy u. 1.

Tel: 70/932-9059  
szigetvari.istvan@draexlmaier.de

**Groditzki Ildikó** ellenőrző biz. tag  
6721 Szeged, Lechner tér4.

Tel: 30/435-7409  
citromka@freemail.hu

**Ács-Kovács Milán** ellenőrző biz. tag  
2800 Tatabánya, Vadász u. 42. fsz. 2.

Tel: 20/958-7322  
barlangaszmilan@gmail.com

**Főző Péter** alelnök – Budapest  
1063 Bp., Szinyei Merse u. 32. fsz. 7.

Tel: 70/318-5235  
E-mail: fozopeter@gmail.com

**Balogh Krisztián** alelnök – Pécs  
7633 Pécs, Rácvárosi u. 32.

Tel: 30/830-9771  
E-mail: kicsikrisz@gmail.com

**Raisz Péter** alelnök – Szeged  
6724 Szeged, Csongrádi sgt. 96/A

Tel: 30/907-5701  
E-mail: pajszi@gmail.com

**Simó Attila** turisztikai programvezető  
7628 Pécs, Szabolcsi út 44.

Tel: 20/922-5019  
E-mail: simo.attila@gmail.com

## TARTALOMJEGYZÉK

Jegyzőkönyv a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 2008. március 22-ei tisztújító közgyűléséről.....	4. oldal
Szervezeti és személyi változások az SZKBE Operatív Szervezetében .....	6. oldal
A Problémamegoldó Nyílt Nap jegyzőkönyve, avagy a „Kibeszélő Show” .....	7. oldal
Az SZKBE XIII. Nyári Barlangkutató Tábora.....	13. oldal
HKP túraterv .....	17. oldal
A Mecseki Öregfiúk Találkozója.....	18. oldal
Szuadó-barlang.....	19. oldal
A Szuadó-barlang térképe .....	24. oldal
Húsvéti faültetés.....	29. oldal
Valami van a sár alatt.....	30. oldal
Montenegró – kaleidoszkóp a Balkánon.....	32. oldal
Szeretnéd gyarapítani kuponjaid számát? Írj cikket a Hírmondóba!.....	35. oldal



# Jegyzőkönyv a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 2008. március 22-ei tisztújító közgyűléséről

Tarnai Tamás egyesületi elnök 10<sup>00</sup>-kor megállapította, hogy a közgyűlés nem szavazóképes. A 60 tagból 23 volt jelen. A közgyűlést az elnök újra összehívta.

Tarnai Tamás egyesületi elnök 15<sup>30</sup>-kor megállapította, hogy a közgyűlés szavazóképes.

## I. Éves beszámolók:

### 1) *Tarnai Tamás, elnök:*

- Mecsek Háza projekt.

Tarnai Tamás egyesületi beszámolójának megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

### 2) *Szigetvári István, ellenőrző bizottsági tag:*

- Az ellenőrző bizottság mindent rendben talált.

Szigetvári István beszámolójának megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

### 3) *Pénzügyi beszámoló:*

- Molnárné Kiss Ildikó nevében a pénzügyi beszámolót Groditzki Ildikó tartotta meg.

A pénzügyi beszámoló megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

### 4) *Közhasznúsági jelentés (Groditzki Ildikó):*

- Egyesületünk kiemelten közhasznú szervezet.
- Kutató, feltáró kutató tevékenység.
- A Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egységének szervezése, az egység vezetője Tarnai Tamás SZKBE tag.
- Környezetvédelmi Nevelés Program Hátrányos Helyzetű Gyermekek Számára.

A közhasznúsági jelentés megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

### 5) *Bauer Márton, titkár:*

- Havi rendszerességgel voltak elnökségi ülések.
- Tagrevízió megtörtént (több mint 100 passzív tag).

A titkári jelentés megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

**6) Ország János, kutatási programvezető:**

- Gilisztás-barlang: feltárása sikerült, beépítettünk egy létrát a *Csipkésbe*, a barlang fix kötéllel végig be van szerelve. A barlangról térkép is készült, a dokumentáció folyamatban. Elvégzendő munkák: a barlang lezárása, hosszú távú cél a *26-os aknába* létra beszerelése.
- Jószerencsét-aknabarlang: elkészült az ácsolat, megnyílt a barlang. Elvégzendő munkák: a barlang lezárása, járattágítás.
- Tudományos munkák: a radonvizsgálatok folytatódnak. OTKÁ-ra idén nem pályáztunk.

A kutatási jelentés megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

**7) Szeredi Anna, túraszervező:**

- 2007-ben több túra is volt. 2008 évre is több túra van betervezve. A legközelebbi a gerescei barlangi túra. Idén több felszíni túra is lesz, többek közt a Mecsekben is.

**II. A választási bizottság megválasztása:**

A Közgyűlés megválasztotta Kovács Bálintot a választási bizottság elnökének, Szaniszló Tamást és Ternai Zitát pedig választási bizottsági tagoknak.

**III. Az egyesület tisztségviselőinek megválasztás:**

**1) Elnökválasztás**

- Jelöltek: Tarnai Tamás
- A közgyűlés Tarnai Tamást 22 szavazattal elnöknek választotta meg.

**2) Titkárválasztás**

- Jelöltek: Bauer Márton
- A közgyűlés Bauer Mártont 21 szavazattal titkárnak választotta meg.

**3) Elnökségi tagok megválasztása**

- Jelöltek: Szeredi Anna, Varga Karolina, Rostás Attila, Ország János, Főző Péter, Ács-Kovács Milán, Groditzki Ildikó
- A közgyűlés Ország Jánost 21, Rostás Attilát 21, Szeredi Annát 19 és Varga Karolinát 14 szavazattal elnökségi tagnak választotta meg.

**4) Ellenőrző bizottság elnökének megválasztása**

- Jelöltek: Szigetvári István, Groditzki Ildikó
- A közgyűlés Szigetvári Istvánt az ellenőrző bizottság elnökének választotta meg 14 szavazattal.

**5) Ellenőrző bizottsági tagok megválasztása**

- Jelöltek: Koltai Gabriella, Lődy Nóra, Domina Eszter, Ács-Kovács Milán, Groditzki Ildikó
- A közgyűlés Groditzki Ildikót 14 és Ács-Kovács Milánt 7 szavazattal ellenőrző bizottsági taggá választotta.

**6) Területi vezetők**

Szeged:

- Jelöltek: Raisz Péter

- A Közgyűlés Raisz Pétert szegedi területi vezetővé választotta.

Budapest:

- Jelöltek: Főző Péter, Varga Karolina
- A közgyűlés Főző Pétert 16 szavazattal budapesti területi vezetővé választotta (Varga Karolina 8 szavazatot kapott és volt egy érvénytelen szavazat).

Pécs:

- Jelöltek: Balogh Krisztián
- A közgyűlés Balogh Krisztiánt pécsi területi vezetővé választotta.

#### **IV. Alapszabály módosítás:**

A közgyűlés elfogadta az elnökség által felvetett alapszabály módosításokat.

Az alapszabály módosítás megszavazása:

Tartózkodó: 0

Nemmel szavazó: 0

Igennel szavazó: 23

## **Szervezeti és személyi változások az SZKBE Operatív Szervezetében**

Kedves Tagtársak, Kedves Barátaim!

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület olyan új kihívásokkal szembesült (új pályázatok, nagyház üzemeltetés, stb.), amelyek elengedhetetlenné teszik egy új pozíció létrehozását az operatív szervezeten belül.

A szegedi, pécsi és budapesti pénzügyek hatékony támogatása, az egyesület könyvelési rendszerének szakszerű felügyelete, a szegedi és pécsi irodák működésének optimalizálása, a stratégiai pénzügyi tervezés elvégzése, a megfelelő beszámoltatási rendszerek kidolgozása érdekében, valamint egyesületünk teljes gazdálkodásának tudatosabbá, tervezettebbé, kontrollálhatóbbá tétele okán az operatív szervezeten belül létrehoztuk a gazdasági igazgatói pozíciót.

Tisztelettel tájékoztatlak Benneteket, hogy 2008. június 1.-től Groditzki Ildikót neveztem ki egyesületünk gazdasági igazgatójává. Ildikó munkája az operatív szervezeten belül fog zajlani, a tagságot (mint ahogy ezt a decemberi, szilveszter előtti nyílt napokon elhatároztuk) nem fogja terhelni.

Kérem, hogy támogassátok Ildikó (Citrom) munkáját a jövőben, hogy az SZKBE értékteremtő tevékenysége minél gördülékenyebben folyhasson a jövőben!

Jó szerencsét!

*Tarnai Tamás*  
elnök

## A Problémamegoldó Nyílt Nap jegyzőkönyve, avagy a „Kibeszélő Show”

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület tagsága 2007. december 29-én nyílt napot tartott Orfűn, a Nagyházunkban, hogy átbeszélje azokat a problémákat, amelyek az utóbbi időben bukkantak fel a tagság körében. A munkatalálkozó legfontosabb célja az volt, hogy nyíltan, őszintén és bátran beszéljünk mindenről, ami probléma lehet közöttünk, és találjuk meg a helyes utat a jövőre nézve, hogy a gondokat megfelelően és helyesen kezeljük, és ezzel minden tagunk megtalálja örömét az SZKBE céljai érdekében végzett munka során.

Az alábbiakban a felmerült problémákat és az azokra adott válaszokat, illetve reakciókat foglaljuk össze.

Munkamódszerünk a következő volt: a tagságunk jelzése alapján összegyűjtöttük a felmerülő problémákat. Ezeket láthatjátok számozva lentebb dőlt, vastagított betűkkel, mintegy fejezetcímekként. A problémákat részben a munkaértekezleten gyűjtöttük össze, részben a tagjainktól kapott levelekből és szóbeli üzenetekből írtuk össze őket. A problémákat az egyes címek alatt részletesebben is kifejtjük, úgy, ahogy a nyílt napon értelmeztük, majd a munkaértekezleten adott válaszok, azaz az egyes problémák megoldására született javaslatok következnek.

### ***1. Probléma: az SZKBE túlszervezett, túlságosan cégszerűen működik***

Megállapítottuk, hogy igen, ez talán így van, így tűnhet. De átbeszéltük ennek az érzésnek az okait is. 1997-ben a tagság úgy határozott, hogy megalakítja a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesületet. 1998 óta, mint hivatalosan bejegyzett egyesület működünk, ráadásul elég hamar, az alapítást követően kiemelten közhasznú egyesületté váltunk. Ez komoly törvényi kötelezettségeket jelent, és a felettünk felügyeletet gyakoroló illetékes ügyészség bármikor ellenőrizhet is bennünket. Ezért kellenek az elnökségi ülések, a hivatalos pozíciók, az iktatás, a jegyzőkönyvek az üléseinkről, a választások, és mindaz, ami a cégszerű, intézményes működést jelenti. „Sajnos” a törvényileg megadott kereteket az egyesület nem hághatja át, tehát nem tudunk könnyíteni a sokszor bürokratikusnak tűnő működési sajátosságokon. Ráadásul jogi szabályok betartása mellett jelentős, immár 100 millió Ft-os értékben mérhető nagyságrendű eszközt/asszetet működtetünk (közgazdasági értelemben ez a házat, a barlangokat, az autókat, a szellemi termékeinket, a tapasztalatunkat, a teljes tudásunkat, a könyvtárunkat és dokumentációinkat, a hagyományainkat, stb. jelentik együttvéve). Ezek felelős működtetése, megőrzése, értékvesztésének elkerülése miatt szintén szükséges a jól szervezettség és az operatív szinten megvalósuló cégszerű működés.

A megoldást abban láttuk, hogy egyfelől az elnökség, a zökkenőmentes működés érdekében megpróbál még jobban és még többet kommunikálni, s a jövőben tömör, integrált információk formájában jobban bevonni a tagságot a működésébe. Másfelől a tagoknak is többet kell tenniük azért, hogy begyűjtsék a megfelelő információkat, hogy kérdéseket tegyenek fel, utána nézzenek azoknak a dolgoknak, amikhez már most is hozzájuthatnak (elnökségi ülések jegyzőkönyvei, nyilvános elnökségi ülések, operatív megbeszélések, stb.).

**2. Probléma: az alapvető céljaink nem világosak, illetve nincsenek ilyenek lefektetve (túra, kutatás, stb.)**

Azt állapítottuk meg, hogy a célok megvannak, és világosak. Mind az alapszabályunk, mind a honlapunk, mind pedig az egyéb szervezeti dokumentumaink tartalmazzák a pontosan megfogalmazott és kifejtett célokat. Ezek a következők: 1) hazai feltáró és tudományos karszt- és barlangkutató; 2) nemzetközi feltáró és tudományos karszt- és barlangkutató (most fókuszban a horvátországi kutatással); 3) egyesületi túrázás a jó hangulat és tagjaink tapasztalatszerzése és ismereteinek gyarapítása érdekében; 4) barlangászat népszerűsítése; 5) Természet- és Környezetvédelmi Nevelési Program Közép és Általános Iskolások Számára (TKNP KÁISZ); 6) Természet- és Környezetvédelmi Nevelési Program Hátrányos Helyzetű Gyermekek Számára (TKNP HHGYSZ); 7) Nagyház üzemeltetése; 8) extrém barlangi túráztatás; 9) tagjaink oktatása (alapfokú és más jellegű oktatási programokkal).

Ennél a pontnál abban maradtunk, hogy még több ilyen kibeszélős, megbeszélős fórumot kell szerveznünk. Azt is megállapítottuk, hogy a tagság felelőssége is nagy abban, hogy világosan lássa a célokat. Érdemes a kutatási megbeszéléseken és a hasonló fórumokon, mint ez a december 29-i nyílt nap minél nagyobb aktivitással részt venni, hogy mindenki minél szélesebb képet kapjon a céljainkról. Hasznos az alapszabály elolvasása is, ahol a célok rögzítettek.

**3. Probléma: a Nagyház üzemeltetésének funkciója, szintjei, s azok elkülönítése nincs meg**

A jelenlévő tagság úgy látta, hogy ezt azért érezzük így, mert a Nagyház még nagyon új nekünk, és még nem szoktuk meg, nem vettük igazán birtokba. Átbeszéltük, hogy a ház egyik funkciója teret adni a kutatásnak, az egyesületi fórumoknak és rendezvényeknek. Fontos funkciója a barlangkutató és barlangjárás népszerűsítése a hazai természetjáró, de a „laikus” kiránduló közönség körében is. A Nagyház ad otthont az egyesületi irodának, a könyvtárunknak és a térképtárunknak. Fontos feladata még, hogy pénzt termeljen a céljaink eléréséhez és biztos anyagi alapot nyújtson az egyesületünknek. A Mecsek Háza hosszú távon céljaink elérését segíti. Igaz – állapítottuk meg –, jelenleg még inkább viszi, mint hozza a pénzt, hiszen még a beruházási fázisban vagyunk, rengeteg az utómunka, de ez egy átmeneti, át nem léphető fázis. Nagy terhet ró az egyesületre a „ránk kényszerített” adósság is, amennyiben nincs valakinek egy milliárdos amerikai nagybácsija, aki azonnal kifizeti a tartozásokat ☺.

A megoldást abban láttuk, hogy mindenki minél többször jöjjön, és vegyen részt az egyesületi alkalmakon, rendezvényeken, hogy legyen lehetősége minden tagnak szocializálnia a Nagyházunkhoz. Legyen lehetősége mindenkinek megszeretni és birtokba venni az épületet és a környékét.

**4. Probléma: túl sok mindent vállal be az egyesület, és az egyesületi tisztségviselők rendszeresen leteremtik a tagokat, amiért nem vesznek aktívabban részt a munkák elvégzésében, vagy nem végzik el a bevállalt feladataikat**

Megállapítottuk: tény, hogy az utóbbi időben túl nagy nyomás nehezedett a tagságra. Sok volt a tennivaló, sok feladatot végeztünk el. A Nagyház építése miatt hatványozottan jelentkezett ez a leterheltség.

A probléma kezelését abban láttuk, hogy egyfelől az egyesületünk vezetőinek körültekintőbben kell kommunikálniuk (és erre a jelenlévő vezetők vállalást is tettek), másfelől viszont a tagoknak kell mindig felelősen nyilatkozniuk, és nyugodtan nemet mondaniuk egy-egy felkínált

munkára. Nem szabad a visszautasítás miatt frusztrálnak lenni. Viszont abban állapodtunk meg, hogy mostantól fogva, amit valaki elvállal, azt kötelessége lesz elvégezni. Arra buzdítunk mindenkit, hogy inkább ne mondjon igent egy felkérésre, ha nem biztos, hogy meg tudja valósítani határidőre az elvállaltakat. Mindenki csak olyan feladatot vállaljon, vagy olyan munkában/tevékenységben vegyen részt, ami örömet jelent számára. Abban is megállapodtunk, hogy a hivatásos munkatársakból álló operatív szervezet és a társadalmi munkát végző egyesületi tagság a jövőben még inkább el fog különülni egymástól.

#### **5. Probléma: nem megfelelő, nem túl mély kommunikáció**

Úgy láttuk, hogy ez valóban probléma, de sajnos következik abból, hogy hihetetlen sokat dolgozunk, és ahhoz, hogy valaki minden információt begyűjtsön, nagyon sokat kellene magának is beletennie egyéni szinten. Az egyesület működtetése, szerteágazó tevékenysége és sokszor projektenként is önálló vezetése (operatív szervezet, társadalmi tevékenységek, Nagyház, túrák, programok, pályázatok, stb.) folytán a kommunikáció több szinten folyik. Feltehetően a jövőben még nehezebb lesz ezt a hatalmas információhalmazt lekövetni.

Csak egyetlen megoldás van: a tagoknak el kell jönniük az elnökségi ülésekre, amikor csak tehetik, részt kell venniük a fórumokon, az egyesületi megmozdulásokon. Mindenkinek, aki szeretne többet tudni az ügyek folyásáról, bátran fel kell tennie a kérdéseit. A nyílt napon jelenlévők elhatározták, hogy ebben minden érdeklődőt segítenek, és minden kérdésre válaszolnak.

#### **6. Probléma: nem megfelelő vezetési stílus**

Itt a 4. pontra kellett visszatérnünk, és megállapítanunk, hogy a sok munka és az állandó feladatokból adódó nyomás valóban szült néhány nem megfelelő hangvétellű levelet. Ezek a levelek főleg a listára mentek ki.

Megállapítottuk, hogy a jó kommunikációt tanulni kell, tapasztalatot kell szerezni benne, mint akármilyen más szakmánkban. A jelenlévő vezető tisztségviselők elhatározták, hogy „magukba néznek”. A jobb kommunikáció és több tolerancia segíteni fog a jövőben. Azt is elhatároztuk, hogy a listára nagyon körültekintően fogunk levelet írni a jövőben, hogy senki érzékenységét ne bántuk.

#### **7. Probléma: az SZKBE túlnőtte az egyesületi igényeket**

Úgy találtuk, hogy a tagjaink jó része örül annak, hogy Magyarország legerősebb és legjobban menedzselte természetvédelmi és barlangkutató egyesületéhez tartozik. Ilyen háza, ilyen közparkja napjainkban itthon nincs más hasonló egyesületnek sem. Mások viszont az ezzel járó plusz munkát és problémát látják. Sokan úgy gondolják, jobb lett volna, ha marad a kisház, a kisebb felszerelés-park, mert azzal kevesebb, nem a barlangokhoz kötődő adminisztratív és ház körüli munka lenne. Megállapítottuk tehát, hogy az egyesületen belül többféle igény létezik.

A megoldást abban láttuk, hogy mindenki a maga igénye szerint vesz részt az egyesület életében. Tehát, ahogy a 4. sz. pontnál is megállapítást nyert, mindenki csak annyit és kizárólag olyan feladatokat vállal, amelyek neki örömet és megelégedést okoznak. Azt is elhatároztuk, hogy a cégszerűen működő operatív szervezetet még jobban leválasztjuk az egyesület társadalmi részéről (ahogy ezt már a 4. probléma megoldásainál eldöntöttük).

### **8. Probléma: pénzközpontú működés**

Hát igen. Ez mindig probléma volt, amióta csak felszereléseket vásárolunk, és gazdálkodunk meglévő erőforrásokkal. A kérdés szorosán összefügg az 1., a 4., a 7. és még jó néhány későbbi pontban megfogalmazott problémával, ami a cégszerű, intézményi működést boncolgatja. Megállapítható azonban, hogy ez a (nevezhetjük gazdasági társasági, vagy intézményi jellegű) működés szükségszerű a törvényi, adózási és szakmai követelmények miatt. Megfogalmaztuk, hogy ennek a „pénzközpontú” működésnek a következtében vannak fűróink, bontási felszereléseink, Nagyházunk, s hazánkban egyedülálló módon kölcsönözhető slószaink, lámpáink, kobakjaink, overalljaink. Ha ezzel a működési modellel leállnánk, be kellene fejezni a mecseki kutatásokat, vagy sokan nem jöhethének kötelees barlangba.

A megoldást az jelenti – határoztuk el –, hogy (ahogy korábban, több pontnál is kimondtuk), minél kevesebb adminisztratív és pénzügyi „zagyvasággal” terheljük a tagságot, és az operatív szervezetre hagyjuk a cégszerű működést.

### **9. Probléma: a tagság nem szereti a Nagyházat**

Úgy éreztük, hogy ez egy átmeneti jelenség, mert még nem köt minket túl sok emlék hozzá, és most éppen az összeszokás fázisát éljük, most szocializálódunk.

Megoldásnak azt láttuk, hogy minél több programot szervezünk a Nagyházba a jövőben. Szilveszter, havi kutatótáborok, közgyűlés, stb. A nyílt munkaértekezleten jelen lévők vállalták, hogy minél többen fognak részt venni az ilyen alkalmakon, hogy segítsék ezt a szocializálódási folyamatot. Azt is megoldásnak láttuk, ha a pécsi tagság minél többször használja a házat.

### **10. Probléma: a vezetés eleve „lekreténezi” a tagságot, és azt feltételezi, hogy nem képes majd vigyázni a Nagyházra, tönkre fogja tenni, és ezért túl szigorú szabályokat hoz a működtetéssel kapcsolatban**

Megállapítást nyert, hogy tényleg néhány szigorú döntés született az utóbbi időben. Átbeszéltük, hogy ezeknél az a logika vezette a vezetőséget, hogy egyszerűbb most, az elején nagyon kemény szabályokat hozni, és ezekből engedni, mintsem könnyedén venni a házzal kapcsolatos szabályok kérdését, és azután szigorítani, miután már a probléma történt.

Abban maradtunk, hogy a házzal kapcsolatban két, át nem hágható szabály van, amit mindenkinek be kell tartani: 1) annak tisztán tartása, 2) a lehető legolcsóbb fenntartása. Ezen túlmenően a jelen lévő elnökségi tagok és egyesületi programvezetők bocsanatot kértek mindazoktól, akik a fenti címben megfogalmazottakat érezték volna, és hangsúlyozták, egyáltalán nem érzik úgy, hogy valaki is kretén lenne, s nem feltételezik a tagságról, hogy nem tudna vigyázni a Nagyházra.

### **12. Probléma: a tagok mondassák el a véleményüket**

A jelenlévők úgy érezték, hogy jelenleg is megvan minden lehetősége minden tagnak elmondani a véleményét. Jelenleg több szinten és fórumon is lehetőség van a vélemények kinyilvánítására, de érezték, hogy sokaknál probléma lehet, hogy nem igazán tudják, hogyan adjanak hangot a véleményüknek.

Megoldásképpen azt határozták el a jelenlévők, hogy mindenkit biztatni fognak a véleményformálásra. A vélemény-megfogalmazás szintjei, ahol a tag véleményt tud formálni:

a) közgyűlések, b) elnökségi ülések, c) kutatási bizottsági ülések, d) vitafórumok/közös munkaértekezletek (amilyen ez a december 29-i is) e) kocsmázások, f) levelezési lista. Az egyesület működését az ezeken a helyeken elhangozottak, megbeszéltek befolyásolják, alakítják. Mindent fel lehet vetni, de fontos, hogy ezt felelősséggel tegyünk. Mindenképp át kell gondolni például, hogy mi menjen ki a levelezési listára, hiszen a legnagyobb félreértések pont itt alakultak ki az utóbbi időben. Az adott kérdést a neki megfelelő fórumon érdemes előadni. Az elnökségi ülések nyilvánosak, tehát ha olyan probléma lép fel, amit a levelezési listán nem lehet megoldani, illetve esélye van a félremagyarázásnak, egyszerűbb az ülésekre eljönni, és ott közösen átbeszélni.

### ***13. Probléma: Pécssett szét van csúszva a tagság***

Igen, sajnos ezt a problémát a többiek is tapasztalták, akik nem pécsiek.

Megoldás az lehet, hogy a helyi, területi szervezetnek kell egy agilis vezetőt választania, aki szervezi az egyesületi életet. Fontosak lennének a heti összejövetelek, lehetne barlangba is járni úgy, ahogy a budapesti területi szervezet is teszi. Elengedhetetlen, hogy egy összetartó, jókedvű baráti társaság képezze a magját ennek a csapatnak is. Ehhez még a Nagyház is rendelkezésre áll.

### ***14. Probléma: a tagság nem érti az egyesület működését***

Állandó probléma, amióta csak létezik az egyesület. Sajnos, de kicsit természetszerű is.

Egyetlen megoldást találtunk erre. Éppen azt, amiért a nyílt napra összejöttünk. A tagság aktív kezdeményezését és belefolyását az ügyek intézésébe. Továbbá úgy láttuk, hogy a 12. pontban vázolt kommunikációs csatorna elég teret biztosít minden tagtársunknak arra, hogy beelásson a működésünkbe. Azt is elhatároztuk, hogy minden tagtársunk irányában nyitottak leszünk, és minden további felvilágosítással rendelkezésre állnak a vezető tisztségviselők: Tarnai Tamás, mint elnök, Szigetvári István, mint az ellenőrző bizottság elnöke, Bauer Márton, mint titkár, Ország János, mint kutatási programvezető. Itt egyébként sajnálattal jegyeztük meg, hogy azok közül, akik a kérdéseket megfogalmazták, kevesen jöttek el erre az alkalomra. Ez azért is fájó, mert pont nekik szerveztük az egész napos megbeszélést.

### ***15. Probléma: a vezetőség és a tagság eltávolodott egymástól***

A jelen lévők közül sokan nem érezték ezt a problémát, de abban egyetértettünk, hogy nagyon komolyan kell foglalkoznunk minden ilyen jelzéssel, még ha csak egy tag is érzi ezt.

Ezért megoldásként a 12., 14.-es pontokhoz írtakat javasoljuk, és elhatároztuk, hogy a vezetőség – korábban részletezett – kommunikációját erősítjük. Ugyanakkor törekednünk kell mind a tagság, mind a vezetőség szintjén az aktívabb részvételre, ami több párbeszédre ad lehetőséget.

### ***16. Probléma: a tagok eltávolodtak, lazán kötődnek az egyesülethez***

Hmmm... Akárcsak az előző pontnál, sokan nem érezték, hogy ez így lenne, de ahogy fentebb írtuk, ezzel komolyan foglalkozott a nyílt nap.

Megoldás: nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy sörözni, sörözni kell!!! ☺ Átbeszélni a problémákat, megpróbálni a megoldásokat először területi szinten kezelni, ha pedig nem megy,

akkor a fentiek során leírt kommunikációs csatornákon tovább folytatni. Tudomásul kell vennünk, hogy a tagság egyben önmegvalósítási forma is mindenkinek. Olyan lehetőség, amin keresztül élhetünk hobbinknak, egyesek pedig választott hivatásuknak, mások pusztán szeretett szenvedélyünknek, a barlangkutatásnak vagy a barlangjárásnak, illetve a túrázásnak. Rajtunk múlik, hogy ezt mennyire szoros kötelékben gondoljuk megvalósítani. Igényeink nem egyformák, így ki szorosabban, ki lazábban kötődik egyesületünkhöz. De a kötődés az egyéntől függ, amiben az egyesület minden lehetőséget meg fog adni!

### ***17. Probléma: nincsenek delegálva a feladatok, nem bíznak rá az emberre feladatot***

Megállapítottuk, hogy ez a probléma éppen ellentétes azzal, amit az 1., 3., 4., 7., 8., 14. és egyéb problémáknál is feszegettünk és tárgyaltunk, ahol éppen az a visszajelzés jött a tagjainktól, hogy túl sok a munka, túl sok a feladat, túl cégszerűen és intézményszerűen működünk. Az viszont bizonyos, hogy vannak, akik úgy érzik, kimaradnak a munkából.

Nos, megoldásként úgy láttuk, hogy a 16. pontnál írtakat kell irányadónak tekinteni az önmegvalósításról írtaknak megfelelően. Azaz, aki bármiben szeretne munkát vállalni, kérjük, jelentkezzen. A jelen lévő vezetőségi tagok vállalták, hogy minden jelentkezőnek delegálnak, adnak feladatokat. Aki feladatot szeretne, bármikor jelentkezhet. És jelentkezzen is, mert a fentebbi túlterheltségi problémák megbeszélésekor éppen az volt a megoldás, hogy az egyesületi tagságot kisebb nyomás alatt fogja a vezetőség tartani. Tehát, aki szeretne feladatot vállalni, az jelentkezzen, mert másképp az egyesület vezetősége nem biztos, hogy tudomást szerez a tag szándékáról.

### ***18. Probléma: túl formálisak a taggyűlések,***

Lásd 16. pont.

Az elnökség részéről egy dolgot szeretnénk kiemelni. Mindenki, aki minden harmadik szombatját az elnökségikre áldozza, saját pénzén utazik a helyszínre, munka mellett írja a pályázatokat, beszámolókat, mindezt ingyen csinálja. Semmilyen pénzügyi előnye nem származik belőle. Szívesen tesszük, mert ez a hobbink, és nagyon-nagyon sokat jelent számunkra, hogy pont minket választottatok most, amikor az egyesületnek ilyen embert próbáló feladatokkal kell megküzdeni. Be kell azonban látnotok, hogy nincs könnyű dolgunk, ejtünk hibákat, és néha többet várunk el tőletek. Toleranciát kérünk Tőletek. Hiszen mi is csak emberek vagyunk. De ez a mi egyesületünk és remélhetőleg közösen ezt az akadályt is venni fogjuk☺

*A nyílt napon részt vettek: Ambrus Gergely, Bauer Márton, Domina Eszter, Főző Péter, Libor Zsófia, Lódy Nóra, Ország János, Rostás Attila, Salamon Szabolcs, Simó Attila, Szegvári Gabriella, Szeredi Anna, Szigetvári István, Szőke Emília, Tarnai Tamás, Varga Karolina*

*A nyílt napról a jegyzőkönyvet készítették:*

*Szeredi Anna, Tarnai Tamás, Simó Attila*

## Az SzKBE XIII. Nyári Barlangkutató Tábora

Mecsek-hegység, Szuadó-völgy

2008. július 12 – 20.

**Időpont:** 2008. július 12 – 20.

**Opcionális időpont:** 2008. július 9 – 11. Elképzelhető ugyanis, hogy a tábor előtt egy „előtábort” szervezünk, ahol a kipakolás és táborépítés feladatait végezzük el. Az ebben résztvevők különféle kedvezményekre számíthatnak egy későbbi döntés alapján (pl. utazástámogatás, ingyen étkezés, stb.)!

### *A kutatótábor célja*

Legfontosabb célunk a Vízfő-forráshoz tartozó, feltételezhetően több kilométer hosszúságú barlangrendszer feltárása, valamint a Vízfő-forrás vízgyűjtő területének karsztmorfológiai és hidrológiai kutatása. A feltáró munkánk során szeretnénk folytatni a Szuadó-, a Trió- és a Gilisztás-barlangok kutatását. A konkrét kutatási feladatokat az adott körülmények ismeretében a táborban jelöljük ki.

Szeretnénk egy nagyon hangulatos, de egyben eredményes tábort szervezni, amely hosszú évekig emlékezetes marad mindenki számára.

**Kérünk benneteket, hogy a következőkben leírtakat figyelmesen olvassátok végig, mert a tábor folyamán ezekhez az alapelvekhez fogunk ragaszkodni.**

### *A kutatótábor alapelvei*

A kutatótáborban való részvétel önkéntes, akárcsak a vállalt, illetve a végzett munka is. Célunk ennek megfelelően az, hogy mind a feltáró, mind a tudományos kutatás érdekében kifejtett munkát minél jobb hangulatban végezzük, hogy ne csak az esetleges eredményeinkben, hanem a kifejtett erőfeszítéseinkben is örömmel leljük.

Szeretnénk tehát minél eredményesebb és jobb hangulatú tábort szervezni. De azt is tudnotok kell, hogy a barlangi munka során az egyébként könnyed hangulatot felelősségteljes vidámságnak kell felváltania. A kutatásvezetők felelősek a barlangban történt minden eseményért, ezért most kérünk benneteket az általunk megfogalmazott kérések lehetőség szerinti betartására.

### *Jelentkezés*

Mivel a tábor 9 napos, és esetleg más nyári programokkal is ütközik, ezért biztosítjuk, hogy a tábor ideje alatt bármilyen intervallumra jelentkezhesetek. **Jelentkezés** a táborra való befizetéssel együtt: Ács-Kovács Milán (20/9587322, [barlangaszmilan@gmail.com](mailto:barlangaszmilan@gmail.com)). A **befizetés**, így a táborra való **jelentkezés határideje: 2008. június 30.**



A közösen beadott pénzből. Reggeltől estig folyamatosan állnak rendelkezésre a megkent kenyerek, amelyekből mindenki annyit eszik, amennyit akar. Vacsora minden este meleg étel 19<sup>00</sup>-kor. Az étlapot a befizetéseink függvényében magunk állítjuk össze a táborban.

### *Szükséges tábori felszerelések*

- hálósák (jó meleg vagy 2 db.)
- polifoam (ebből is lehet több, mert kényelmesebb)
- tányér (lehetőleg mély és műanyag), villa, kanál, kés (éles bicska is külön), bögre (feltétlenül hozzatok, mert mi nem tudunk adni!)
- tisztálkodáshoz szivacs, meg ami kell
- egyéni szükségleteiteket kielégítő felszerelések, úgymint: ruházat, higiénias cuccok, stb.
- sátor (előzetes egyeztetés szerint)
- kullancs ellen mindenki egyénileg védekezzen! (Erre tessék majd odafigyelni, bár a tapasztalatok szerint a tábor többnyire kullancsmentes, de azért akad!)

### *Szükséges barlangi felszerelések*

Ezt különös gonddal állítsátok össze, mert a munkavégzés, de egyáltalán a barlangba való leszállás feltétele az, hogy mindenkinek megfelelő legyen a felszerelése.

- mentőfólia
- gumicsizma vagy tönkretehető bakancs
- rossz zoknik (egy leszállásnál 2 pár)
- megfelelő „alsó”- alsóruházat (2-3 réteg) vagy műnyúl
- megfelelő „felső”-alsóruházat (2-3 réteg) vagy műnyúl
- overál (a sok csúszás-mászás miatt mindenképpen tanácsos valamilyen erős anyagú „egyberuha”)
- kobak, azaz fejkendő sisak
- erős munkavédelmi kesztyű (jó sok!)
- lámpa
- tartalék lámpa
- elemek

**Világítás nélkül senki el se jöjjön a kutatótáborba. Minimum egy pótvilágításról gondoskodjatok!**

Az öltözködésre vonatkozó idétlennek tűnő tanácsainkat vegyétek nagyon komolyan, mert a barlangi munkavégzés során néha holtidővel is számolnunk kell, s ekkor könnyen didergéssé fajulhat az egy helyben való ücsörgés.

### *A kutatótábor munkarendje*

A tábor ideje alatt a munka két műszakban fog folyni (első műszak délelőtt, második műszak délután). A műszakon belül csapatokra oszlunk fel. Egy-egy csapat mindig egy konkrét feladatot fog elvégezni, a helyszínt és a munkát jól ismerő, tapasztalt vezető irányításával. A vezető instrukcióit, kéréseit maradéktalanul be kell tartanotok! A csapatok feladatköre mindig az aktuális igények és feladatok szerint fog alakulni. Elképzelhetőek lesznek éjszakai műszakok is... Ezt igény szerint szervezzük majd.

**A munkabeosztás** a következőképpen történik:

- Ébresztő - táposoknak 6<sup>00</sup>  
- az első műszakban dolgozóknak 6<sup>45</sup>
- Munka - első műszak: 8<sup>00</sup> – 12<sup>30</sup>  
- második műszak: 12<sup>30</sup> - 17<sup>00</sup>

Az időpontok nem a munkára való indulást és hazaérkezést, hanem a munkakezdést és befejezést jelentik!!!

Esti megbeszélés 18<sup>30</sup>

Ezen feltétlenül legyen ott mindenki, mivel az adott műszakokba és munkahelyekre való beosztást mindig egy nappal korábban, az esti megbeszéléseken fogjuk elvégezni! Inkább úgy fogalmazok: a megjelenés kötelező! ☺

**Ha délutánra egyéni programot szerveztek, akkor is érjetelek vissza 6 órára, egyébként az étkezést egyénileg kell megoldanotok! Ételt csak a kutatási elfoglaltság miatt igazoltan távollevőknek teszünk félre!!!**

Vacsora 19<sup>00</sup>

Csendhatár 22<sup>00</sup>

Az általunk végzett munka jellege, az extrém körülmények között való munkavégzés veszélyei megkövetelik a komoly, összpontosító figyelmet. Az elvégzett barlangi munka és a felszíni kutatás során megtett út okozta fáradtság, megkívánja az esti nyugodt, regeneráló pihenést. Mindezekre, illetve a táborban tartózkodó kiskorúakra tekintettel

**az alkoholfogyasztás a kutatótáborban nem engedélyezett!**

Azoknak az energiával teli, lelkes emberkének, akiknek a délelőtti műszak után kedvük van még túrázni vagy más barlangokat megtekinteni, a következő programokat tudjuk nyújtani:

- túra a Melegmányi-völgybe, a Jakab-hegyre, a Sárkány-szakadékhöz
- Vízfő-barlang, Maszek-barlang., Mészégető-barlang. megtekintése,
- kötéltechnika gyakorlása fán, ill. a Büdöskúti- és a Remény-zsombolyokban
- strandolás a Pécsi- és az Orfűi-tóban

A munkák során ácsolatfa-gyűjtésre, -szállításra, végpontműszakra, víznyelőbontásra lehet számítani.

Bármely program a körülmények függvényében megváltozhat.

*A tábor vezetője: Ács-Kovács Milán*

**További felvilágosítást kaphattok:** Ország Jánosnál (30-689-3108, [orszagjanos@mecsekerc.hu](mailto:orszagjanos@mecsekerc.hu)), Szőke Emíliánál (20/380-2064, 70/2468-000, [szokeemilia@gmail.com](mailto:szokeemilia@gmail.com), [szkbe@szkbe.hu](mailto:szkbe@szkbe.hu)), Tarnai Tamásnál (20/910772; [ttarnai@mol.hu](mailto:ttarnai@mol.hu)).

## HKP túraterv

2008. július 25. – augusztus 03.

### **Cél:**

Horvátországban, a Velebit-hegység délkeleti részén fakadó Zrmanja-folyó forrásvidékén a horvát DDISKF barlangkutató egyesület nyári táborába fogunk besegíteni.

### **Tervezett barlangok:**

**KUSA 2:** 3052 méter hosszan van feltárva, de a járat megy tovább. A barlangrendszer száraz, tavak találhatóak benne és két szifon. A bejárata aknával kezdődik, slósz szükséges.

**NUGA:** Száraz barlang és nagyon nehéz. A barlangnak egy gyönyörű, impozáns nagy terme van, ahonnan sok járat indul. Ezeket szeretnénk majd megnézni. A főbejáratot ki kell tágítani, mert nagyon nehéz bejutni rajta, és elég veszélyes is. Az egész barlangról szeretnénk térképet készíteni, az első járatrész kb. 300 m hosszú, a nagyterem 30x40 m széles és mintegy 20 m magas lehet.

### **Program:**

#### 2008. július 25. péntek

Indulás Pécsről (3 autó) és Budapestről (2 autó). Találkozás Karlovacnál az autópályán, majd a DDISKF tagjaival Obrovácban a Kanjon Zrmanje Hotel előtt. Onnan felautózunk a kempingbe.

#### 2008. július 26. – augusztus 02.

Kutatás, térképezés, buli.

#### 2008. július 03. Vasárnap

Vasárnap reggel táborbontás, a felszerelés lehordása a kocsikhoz. Hazaérkezés az esti órákban.

### **Létszám:** 20 fő, 5 autó

I. autó:	Kovács Bálint	Szigetvári Pisti	Ollé Péter	Ország János
II. autó:	Gubacsi Rita	Varga Kara	Keserű Betti	Kertész Anikó
III. autó:	Ács-Kovács Milán	Tarnai Tamás	Koltai Gabi	Bauer Márton
IV. autó:	Domina Eszter	Rostás Attila	Szabó Bence	1 hely üres
V. autó:	Tegzes Zoltán	Tegzes András	Varga Adrienn	+ 1 lány

### **Költségvetés:**

- útiköltség 8 000 Ft/fő (üzemanyag, autópálya matrica)
- közös ajándék 500 Ft/fő
- kaja egyénileg

### **Megközelítés:**

Budapest / Pécs – Zágráb – Maslenica - Obrovac. Budapestről 600 km, 7 óra. Pécsről 500 km, 6 óra.

### **Szállás:**

Kempingben, sátorban (3-4 db). Ivóvíz van, az autók a kempingben parkolnak. Az étterem vécéjében van áram, de elosztót és hosszabbítót érdemes vinni.

**Biztosítás:**

Mindenkinek rendelkeznie kell külföldön is érvényes barlangos biztosítással!

**Felszerelés:**

*Egyéni:* barlangos alapfelszerelés, világítás több napra, tartalékvilágítás, elsősegély csomag, slósz, túrabag, neoprém (ha van), sátor (3-4 fő), élelem, hálósák, polifoam, kemping-cucc, útlevel vagy személyi, költőpénz, ivóvízes palack, GPS (ha van), fényképezőgép (tartalékelem), biztosítás, térkép, gyufa, papír, óra barlangba, WC papír, stb.

*Kollektív:* HILTI cucc, kötél, GPS

**Érdeklődhetsz:**

Ország János (30/689-3108; 72/564-725; [orszagjanos@mecsekerc.hu](mailto:orszagjanos@mecsekerc.hu))

## A Mecseki Öregfiúk Találkozója

- nem csak öregeknek -

2008. május 23-25. között rendeztük meg az I. MECSEKI ÖREGFIÚK TALÁLKOZÓJÁT (hivatalosan Mecsek Bölcsőinek Konferenciáját). A pénteki napon kb. 20 fő érkezett, és sorra hűledeztek a ház láttán. Akik nem voltak még itt, azoknak rögtönzött idegenvezetést tartottunk. Este vacsorára milánói makaróni volt, melyet jóízűen falatozott a társaság.

Jó volt számomra ismerős és új embereket látni (akik persze nekem, fiatal barlangásznak újak), és ami nagyon tetszett, hogy sokan családdal jöttek. A vacsora után kötetlen beszélgetés, sztorizgatás következett és játék a gyerekekkel. Voltak lelkes emberek, akik szombat reggel Kopasz Imi vezetésével nosztalgiazásképpen elmentek a Trió vizes-ági végpontjára depózni. Nem kellett noszogatni őket, szívesen mentek (pl. Hajnal Ági, Sityu család, stb.) Műszak után a még lelkesebbek elmentek megnézni a Gilisztást, és akik a nagyobb barlangokhoz vannak szokva, azokat is meglepte, hogy ilyen is van a MECSEKBEN!!! Hát igenis van! A gyerekes családok elmentek felszíni túrázni, melyet a gyerekek nagyon élveztek. Amíg az emberek nagy része terepen volt addig én egy-két segítséggel nekiláttam előkészíteni az esti finomságot. Hogy mi volt az? Hmm... vörösboros vaddisznó pörkölt. A nap folyamán sorra érkeztek az emberek, Barta, Tarnai család, stb. A vacsora közeledtével folyamatosan érkeztek vissza a túrázó kis és nagy barlangászok, és a megfáradt embereknek igazán jól esett a pörkölt.

Öröm volt látni, hogy ennyi gyerek szaladgál a ház körül (kb. 15-20 fő!). A nevekkel sokszor bajban voltam, de volt bőven Zsombor és Márton ☺ (de nem elég ☺).

A szombat esti buli hajnalba torkollott, de mindenki örült, hogy találkozott az évek óta nem látott hajdani barlangász társaival. A reggeli ébresztővel sem volt gond, a gyerkőcök megoldották, alig várták, hogy kimehessenek játszani (és nem kilenc órakor ☺).

Úgy látom, hogy nagy lépést tettünk annak érdekében, hogy újra felkeltsük a régi tagokban a barlangászat szellemét, és valamilyen formában visszataláljanak ehhez a fantasztikus csapathoz. Erre csak egy példát mondanék. Ez nem most esett meg, hanem a januári kutatón, amikor itt volt Barta Karcsi és a három gyerkőc. A kutató után pár nappal



hívott Karcsi, és mesélte, hogy amikor hazaértek, Márton (a legnagyobbik fiú) egyből odament a naptárához, és bekarikázta a húsvétot, hogy menni kell a Mecsekbe fát ültetni!!! Ez egy csodálatos dolog.

A találkozón kb. 45 felnőtt, és kb. 15-20 gyerek vett részt (a nevekkel bajban vagyok, azért inkább nem írok). Az egyesületnek az a terve, hogy a MECSEKI ÖREGFIÚK TALÁLKOZÓJÁT minden évben megrendezi, mely egybekötött gyermeknap is lenne.

*Rostás Attila (Böllér)*

## Szuadó-barlang

A Szuadó-barlang (kataszteri száma: 4120-69) a Nyugat-Mecsekben, a Szuadó-völgyben, az orfői Vízfő-forrásbarlangtól mintegy 2,78 km-re délre található a völgytalp keleti szélén. Koordinátái:  $Y_{EOV} = 580676$   $X_{EOV} = 86041$   $Z_{Bf} = 303$  m. A barlang védettségi foka: kiemelt jelentőségű. Hossza 345,39 m, mélysége -51,82 m, ezzel a Mecsek negyedik leghosszabb és negyedik legmélyebb barlangja.

A Szuadó-nyelő az orfői Vízfő-forrásbarlang vízgyűjtőterületéhez tartozik, s a Jakab-hegy felől érkező Orfői-patak vizét vezeti a mélybe. A patak átlagos vízhozama 200 l/perc, árvízi vízhozama 500-1000, de akár 3-4000 l/perc is lehet. A barlang pontosan a Hetvehelyi Dolomit Formáció Viganvári Mészke Tagozata és a Rókahegyi Dolomit Formáció határfelületén alakult ki. A Rókahegyi Dolomit a Szuadó-völgyben erősen földes, makroszkóposan inkább homokos-agyagos márgának tűnik, mint dolomitnak. Ezzel szemben a Viganvári Mészke a dolomithoz képest nagyon kemény kőzet. Vékonyréteges, sokszor lemezes, egészen sötét színű, bitumenes és erősen kovás kifejlődésű mészke. A járatok alsó része általában szűk és éles peremekkel,

bemarássokkal jellemezhető, eróziós formákban gazdag mészkőből, míg a járatok felső része tágas, inkább horizontális, mint vertikális megnyúlású, eróziós formákban szegény dolomitból áll. A barlang elsősorban közethatáron, rétegek mentén alakult ki, de preformációjában a tektonikai vonalak is szerepet játszottak. A járatok fő iránya a területre jellemző ÉK-DNy-i haránttörések irányát követi.

A Szuadó-barlang 5 részre tagolható:

1. Bejárati szakasz
2. Felső, hasadékbarlang jellegű szakasz
3. Középső szakasz a Csobogás-teremtől a Nagy-aknáig
4. Nagy-akna
5. Nagy-akna utáni patakos szakasz

### 1. Bejárati szakasza

Az 1994 októberében és decemberében kibontott Szuadó-nyelő a nemkarsztos vízgyűjtő területéről a karsztra érve az első víznyelő. A víz itt egy kb. 1,5 m hosszú és 0,5 m magas dolomitszikla alatt tűnt el, mielőtt a patakot a feltáró munka érdekében a lejjebb található inaktív nyelőkbe tereltük. A barlang bejáratát az árvízi betörésektől kőfallal biztosítottuk.

A Szuadó-nyelőt kitöltő törmelékösszlet viszonylag vékony, mintegy 1-3 m vastagnak bizonyult. A törmelék osztályozatlan, a bejárat felett álló hatalmas több tonnás tömbtől az egészen apró kavicsig minden méretű közettörmelék megtalálható közöttük. A víznyelőben a felszíntől 2 méterre már teljesen tisztára mosott, csak karbonátos kőzetdarabokból álló, éles peremű közettörmelék fordult elő, melybe a felszínről behordott homokkő-kavicsok ékelődtek. E kavicsokat már itt mangánkéreg vonta be. A nyelő törmelékeiben kőzetdarabokat és mangánkéreges kavicsokat összecementáló cseppkőbekéregzések is szép számban előfordultak. Ez arra utal, hogy a nyelő életkora több ezer éves lehet, mivel ilyen vastagságú és tisztaságú kalcitkéreg kialakulásához mindenképpen hosszabb idő és megfelelően tágas és állékony, üledéktől mentes üreg kellett.

Ehhez a szakaszhoz a nyelő törmelékhalmozásában elhelyezkedő, de a már betömedékelt *Bejárati-árok*, *Bejárati-kuszoda* és *Vakjárat*, illetve a még most is szabadtérrel rendelkező *Forduló* és a mai bejáratot jelentő, de jórészt már szálkőzetben kialakult *Polcos-terem* tartozik.

A *Polcos-terem* bejárati szakaszhoz való sorolását a felszínhez közeli helyzete, a *Hasadéknál* magasabb elhelyezkedése és a részbeni törmelékes felépítése indokolja. Ez a barlang legmagasabban kialakult természetes ürege. Felső vége egy méter híján a felszínre nyúlik, így itt csak vékony üledéktakaró fedi. Azonban ez a tömör szálkőzet és mederhordalék-törmeléket tartalmazó, mátrixában homok és kőzetliszt frakciójú, alluviális üledékréteg is elég volt arra, hogy nem itt, hanem 1,5 – 2 m-rel távolabb, az első bontási ponton lépjen be a patakvíz a barlangba, és az omladékban haladva csak később törjön be a *Polcos-terem* alsó szakaszába. A "terem" mintegy 7,5 m hosszú, lefelé – a víz eróziós energiájának növekedésére utalva – szélesedő, a bejárat közelében laposabb és szűkebb, lejjebb megközelítőleg kör keresztmetszetű és tágasabb. Alsó vége 5,5 m-rel van a völgytalp alatt. Itt kb. 1,4 m átmérőjű a járatkeresztmetszet. Fedője, fekéje és déli oldalfala szálkőzetben alakult ki, északi oldalfalát pedig nagyméretű, összetöredezett, de helyükből csak épphogy kimozdult blokkok alkotják, közük ékelődő kisebb szálkőzet törmelékkel. A terem fekéjén közepes méretű, a talptól elvált, igen éles, víz marta formákat hordozó szikladarabok helyezkedtek el. Ezek között fekete vas- és

mangán-oxid kéreggel bevont mederkavicsok feküdtek. Egyéb barlangi képződményeket a *Polcos-teremben* nem találtunk. A járat végén egy részben eltömődött 10-20 cm-es, a teremmel csak kis szöglet bezáró, közel É-D-i irányú, a *Hasadékban* folytatódó repedés jelentette a folytatást.

Morfológiája és méretei arra utalnak, hogy részleges inaktivitása (mert természetesen felső végén jelentős szivárgással kell számolnunk), viszonylag új keletű, amiért a legnagyobb kapacitású és időben legtartósabban – bár mint a példa is mutatja, szakaszosan – működő nyelőjáratnak kell tekintenünk.

## 2. Felső, hasadékbarlang jellegű szakasz

A második szakasz egy jellegzetes, közel függőleges szűkülettel kezdődik, ez a *Postaláda*. Ezen keresztül jutunk a *Hasadékba*, amely egy jól kimutatható gyűrődés mentén alakult ki. A gyűrődésben résztvevő kőzetekben a gyűrődés tengelyén más-más szintekben elhelyezkedő rétegekben eltérő térrövidülés, illetve tágulás következik be, ami puhább kőzetekben plasztikus alakváltozással, keményebb kőzetekben pedig összetöredezéssel járhat. Így feltehetőleg a területet ért gyűrődés következtében a Viganvári Mészke és a Rókahegyi Dolomit réteghatárán a deformációval együtt elcsúszás is történt, ami a puha és kevésbé kötött dolomit fellazulásával, összetöredezésével járt, ami azután könnyen erodálódhatott. A *Hasadék* mintegy 11 m hosszú, hosszmetszetében hullámosan változó magasságú. A legmagasabb a *Bázispontnál* (3 m), a legalacsonyabb a *Nadrágszaggatónál* (alig 20 cm). A hasadék síkja pontosan K-Ny-i irányú, így É-i dőlésű. A dőlésértékek a járható szakaszokon 45-75° között változnak, felfelé meredekebbé válnak, lefelé egyre laposodnak. A *Csobogás-teremben*, ameddig követni lehet a hasadék lefutását, már alig több mint 10°, a felszínen, a Bejárati-árokban pedig közel 80°-os a rétegdőlés. A bejárattól 6-8, majd 12-14 m-re található kőzetkibúvásokban pedig egyre kisebb dőlésértékek mérhetők.

A barlang felső szakasza az eróziós formákat – némi cseppkőbekéregzést, és mangánkérges kavicsot nem számítva – jelentős barlangi képződményekkel nem rendelkezik. A járatok álfenekét a *Nadrágszaggatóig* víztiszta eróziós formákat mutató szálkőzet, szintén tisztára mosott, főleg a fedő és a fekü közül kiszakadt kőzettörmelék és néhány mangánkavics alkotja. A szűkület után agyagos kőzettörmelék borította az aljzatot, azaz a beömlő patak vize még a *Nadrágszaggató* előtt elnyelődött, és a hasadékot kitöltő üledékekben folytatta útját. A fedő nagyon laza és könnyen kipergő puha dolomitból áll. A *Hasadék* átlagos szélessége 1 m körüli, de mind felfelé, mind lefelé elkeskenyedik a járat, a hasadék összezár. A fedőben a *Bázispont* felett és a *Hasadék* K-i végében rányelők találhatóak, melyek tiszta kőzettörmelékekkel kitöltöttek. Ezek felfelé folytatódnak, s legalább 1-2 m-re belátható a lefutásuk. A *Hasadékhoz* a *Nadrágszaggatónál* egy kicsinyke terem, a *Tömedék-terem* kapcsolódik, melyből ember számára járhatatlan keresztmetszetű csatorna nyílik a *Csobogás-terem* irányába, feltételezhetően a hasadék eltömődött részein keresztül.

## 3. Középső szakasz a Csobogás-teremtől a Nagy-aknáig

Ez a szakasz tulajdonképpen a *Csobogás-termet*, a *Gumóst*, a *Cseppköves-termet*, a *Nagyomlást*, az *Álló-termet*, a *Mese-kanyont* a *Sára-forrással* és *Sára-vízeséssel*, a *Lapos-termet*, és a két utóbbi között a *Gilisztást* és a *Kezes-lábast* foglalja magába.

A járatok nem hasadékszerűek, hanem a karbonátos kőzetekbe bemaródtak. A *Csobogás-teremtől* kezdve már nem két különböző kőzetből álló réteglap közötti hasadékszerű, hanem általában 1/1-es magasság/szélesség aránnyal jellemezhető járatkeresztmetszet az uralkodó. Az oldalfalak a mészkő lemezessége miatt csipkézettek. Néhol 20-30 cm-es mélységű, hosszú, egybefüggő párkánysorok húzódnak végig az oldalfalakon. A barlang kialakulásának kezdeti stádiumában először a puhább dolomit erodálódott széles, illetve lapos szelvényű barlang keresztmetszetet hozva létre. A barlangfejlődés későbbi stádiumában, amikor már a dolomitban az összefüggő járatrendszer kialakult, megkezdődött a keményebb mészkőbe is a bevágódás. Ettől kezdve a patak eróziós tevékenysége a Viganvári Mészkőre tevődött át. A dolomit csak árvizek idején és főleg a szűk szelvényű járatszakaszokon pusztult időszakosan tovább. A párkányokon minden esetben vastag, agyagos-homokos üledéktakaró található. Ez azt mutatja, hogy a Szuadó-barlang a fejlődésének bizonyos (legalább egy) stádiumában teljesen feltöltött állapotban volt.

Itt jelentkeznek először a klasszikus barlangi képződmények, a cseppkövek, a borsókövek, a különféle kalcitbekéregzések, kiválások. Cseppköveket a *Csobogás-teremben* láthatunk először. Sokféle fellelhetőek a függőcseppkövek, melyek átlagos mérete 5 és 10 cm között van. Sztalagmitok ritkábban, főleg az áradástól is védett, magasabb párkányokon helyezkednek el. A legnagyobb állócseppkő mérete 20 cm (*Fallosz*). A barlang mennyezetén található képződmények között heliktitek is előfordulnak alárendelten. Borsókövel a kutatás során már az omladékban is találkoztunk. Ezek a  $\text{CaCO}_3$ -ban túltelített légnedvességet tartalmazó barlangi levegő rendszeres áramlására utaltak. Jelenlétük a gyors képződésükre utal, ha az állandóan alakuló, egységeiben malomkőszzerűen őrölt mozgást végző törmelékben kifejlődhettek. Borsókövek legnagyobb mennyiségben a *Csobogás-terem* után található igen szűk járatszakaszon fordulnak elő. Itt a járat felső részén mind a dolomit, mind pedig a mészkő teljes felületét borsókő borítja. Színük egészen sötét barna, és az átlagoshoz képest is matt. Alakjuk deformált, ami az áramló barlangi levegőből való kiválásra utal. A *Gumós* környékén ugyanis a leszűkült keresztmetszetben a gyorsan és folyamatosan áramló barlangi levegő ideális feltételt jelenthet a kiváláshoz.

A *Nagyomlást* követő részen, a talp nyugati oldalán egy közel állandó 5,5 l/perces hozamú, feltételezhetően függő karsztvízből táplálkozó forrás fakad, a *Sára-forrás*. Innentől a járatot aktív vízfolyás kíséri. A patak szemmel láthatóan meanderezni igyekszik, ami a *Nagyomlás* közöttörmeléktől mentes oldalán, a *Mese-kanyonban*, illetve a *Lapos-teremben* kitűnően felismerhető. A félkörívesen hajló járatok (meder) hosszabb ívén folyik és végzi pusztító tevékenységét a barlangi patak, mint ahogyan minden felszíni meanderező vízfolyásnál is ez a mechanizmus érvényesül. A *Nagyomlás* patakmedre 5 m hosszban álfenékkel rendelkezik, ami szinte teljesen kalcitból áll. Érdekes kifejlődést jelent a *Mese-kanyon* végén, egy gát mögül kibugyogó víz által lerakott, zegzugos, formagazdag, organikus mésztufa képződmények formájára emlékeztető kiválás is.

A barlangi képződmények közül a mangánkérges kavicsok szinte a barlang egészére egyformán jellemzőek, mind víztiszta szabad hordalék, mind pedig eltemetett üledék formájában. A József Attila Tudományegyetem Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékén végzett RFA vizsgálatok alapján a kéreg összetételében a mangán és a vas dominál. Más magyarországi példák és vizsgálatok alapján feltételezhető, hogy a kiválásában itt is az organikus tevékenység játssza a fő szerepet. A kavicsok túlnyomó része homokkő, elenyésző százaléka pedig mészkő

anyagú. Ez a vízgyűjtő területen található kőzetek megoszlására és arra utal, hogy a kavicsok egytől egyig felszíni eredetűek.

#### 4. Nagy-akna

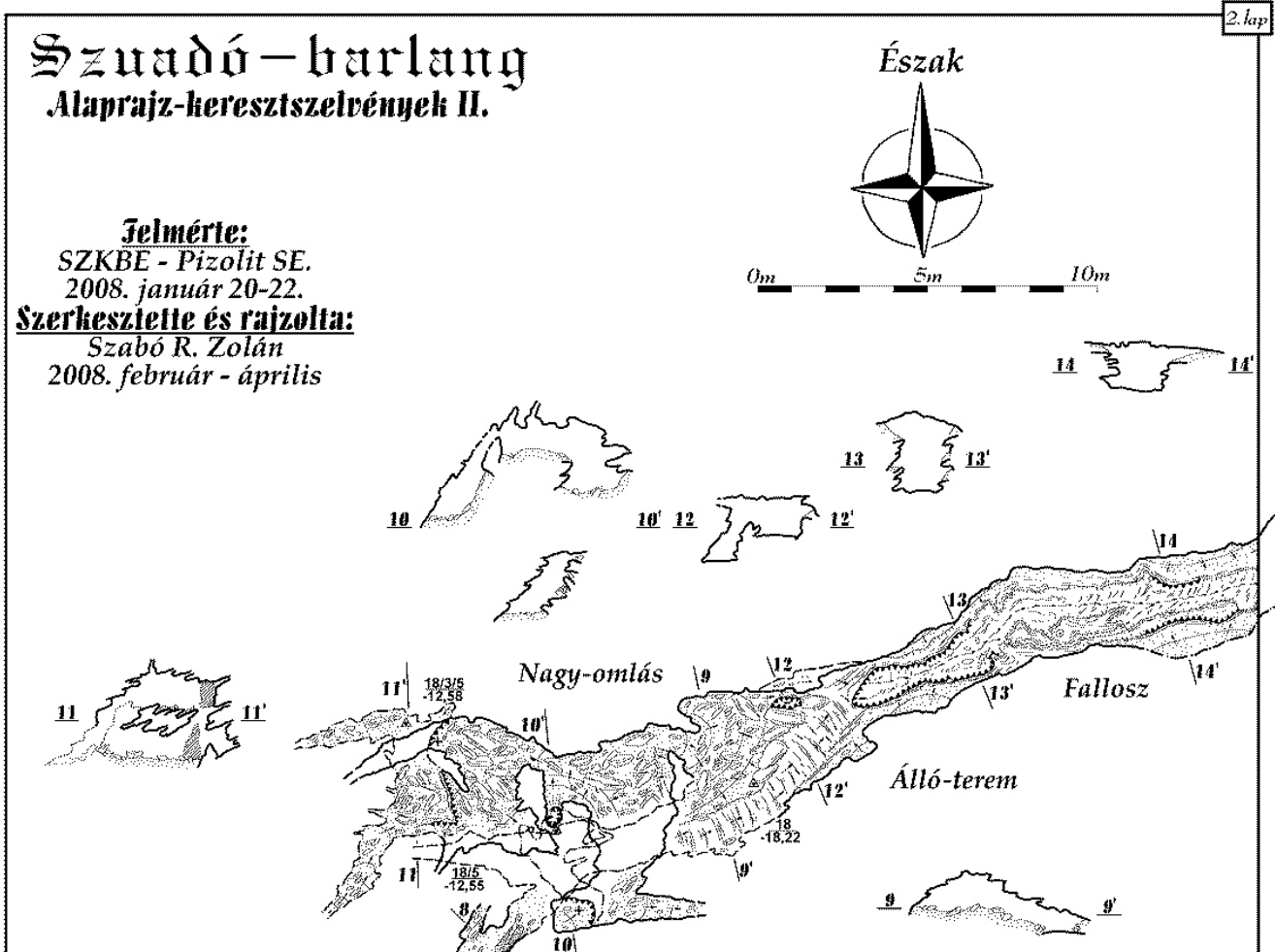
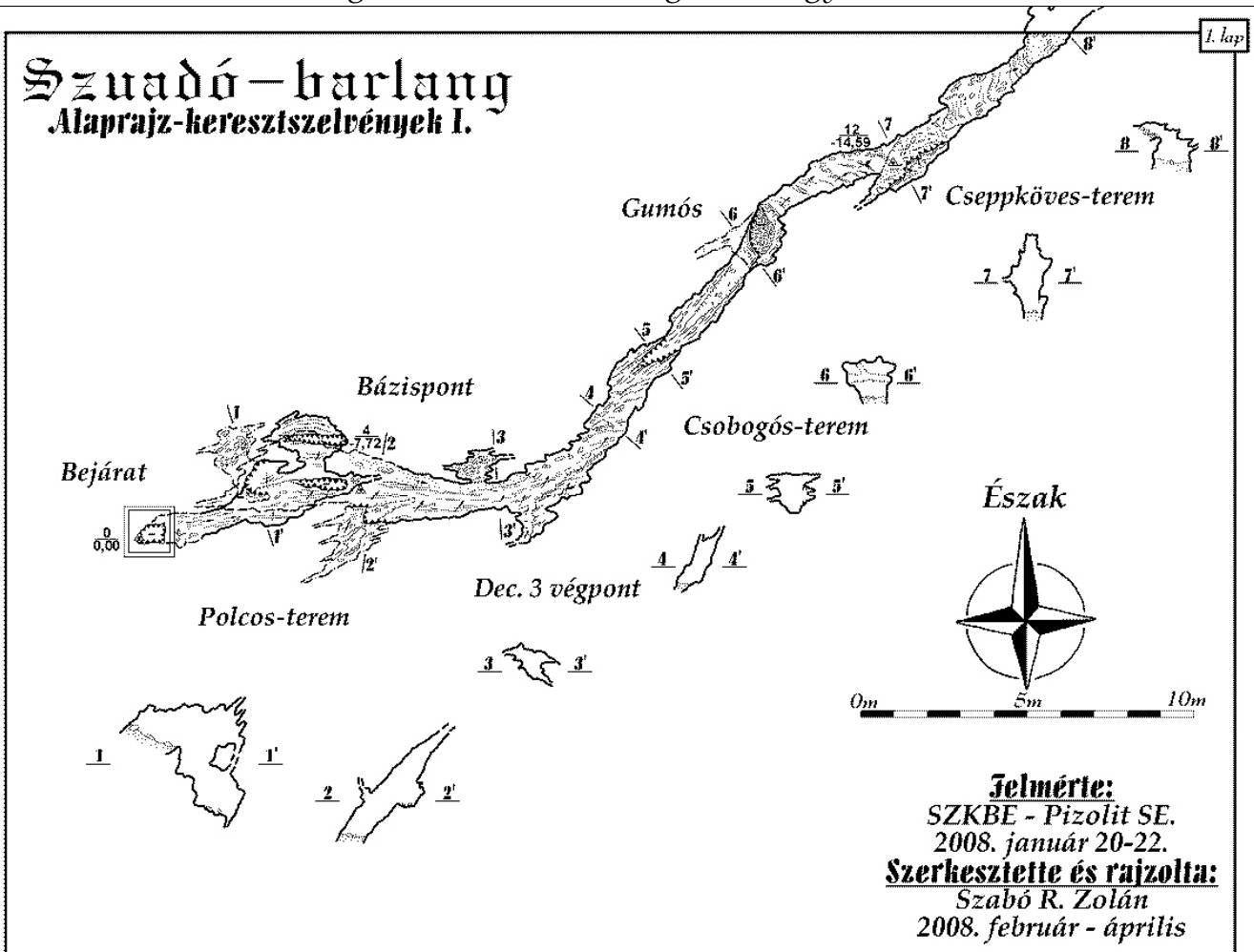
A *Nagy-akna* tipikus harangakna. Mintegy 15 m magas és kb. 8x8 m-es alapterületű. Mennyezete kupolaszerűen záródik. Az akna függőleges helyzetben található rétegek között alakult ki. A déli oldalán egy párkány található, melyet a befolyó patak alakított ki folyamatos hátravágódásával. A párkány kb. 5 m magas. Az innen lefutó víz 7,5 m-es szabadeséssel zuhan a kisebb-nagyobb sziklák törmelékéből álló aknafenekre. A *Nagy-akna* tetejébe vezető *Lapos-terem* fedőjében sikerült egy valódi vetőt azonosítani. A vető két oldalán egymással szöget bezáró rétegek, ezek között pedig agyagos mátrixú, legalább 10 cm vastagságú, törmelékdarabos vetőbreccsa található. A *Nagy-akna* előtt és után a rétegek közel vízszintes dőlésűek, szemben az aknában tapasztalható függőleges rétegekkel. Feltételezzük, hogy a *Nagy-akna* tulajdonképpen egy feltolódási zóna mentén alakulhatott ki. Képződményeit néhány különböző színű cseppkőcsoport jelenti.

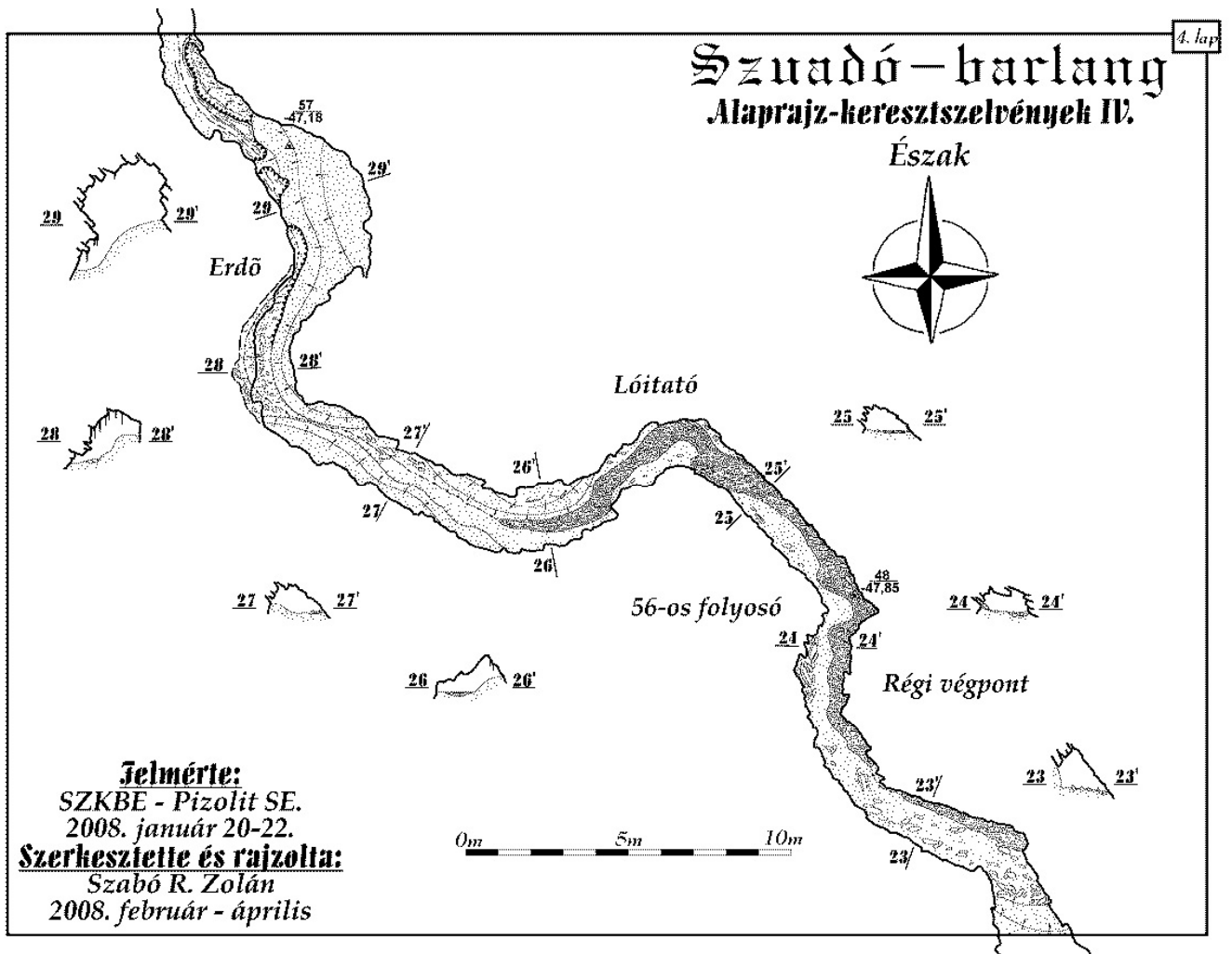
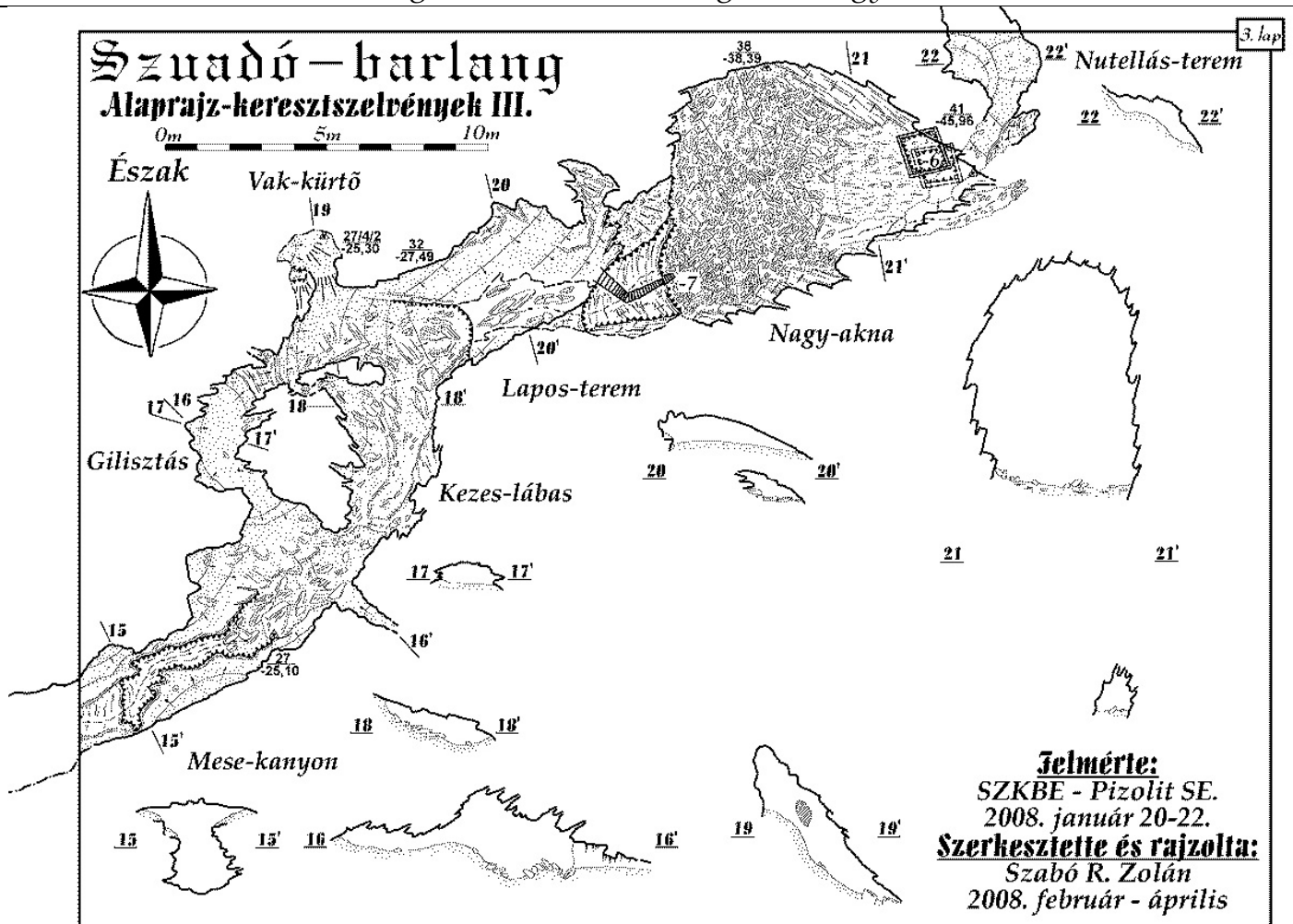
#### 5. Nagy-akna utáni patakos szakasz

2000-ben egy kutató akna segítségével sikerült megtalálni a *Nagy-aknából* kilépő patakot az akna északi falának tövében, amely eredményeképpen először egy 20 m hosszú új járatszakaszt, majd az *I. szifon* 2006 tavaszi áttörését követően újabb 63 m hosszúságú cseppkőves barlangszakaszt tártunk fel. Az új szakaszba a *Nutellás-terem*, az *I. szifon*, az *56-os folyosó*, a *Lóitató*, az *Erdő*, az *Aqua-park*, a *Fátyolkás-terem*, a *Hasfelmetsző* és a *Mosoda* tartozik.

A *Nagy-akna* utáni járat első 5 métere az akna törmelékének és a szálkőfalnak a határán, egy agyagdombon halad (*Nutellás-terem*), majd egy tereplépcsőt követően réteglap mentén szálkő járatban folytatódik. Itt a rétegek már közel vízszintes dőlésűek ( $10^\circ$ ). Itt csatlakozik be újra a patak jobbról, a törmelék alól. A járat hirtelen jobbra fordul, s elérjük az *I. szifont*, ahol tulajdonképpen a réteglapokra merőlegesen halad a patak. A vízbe lógó réteglapokat kellett áttörnünk a továbbhaladáshoz, mintegy 5 m hosszúságban. Az *I. szifon* után a járat újra balra tart, s eleinte réteglapok között halad az alacsony magasságú járat (*56-os folyosó*), majd egy közel függőleges hasadék mentén kitágul. Az *Erdőben* a barlangra eddig nem jellemző cseppkőgazdagság tárul elénk. Elsősorban sztalagtitok, főleg szalmacseppkövek, borsókövek és cseppkőlefolyások láthatók. Több felé mangán kiválás figyelhető meg. Balra a teremben agyagdomb kíséri a patakot. Az *Aqua-park* tulajdonképpen egy szűkület, a talpi réteglapon a patakkal együtt bújunk át a *Fátyolkás-terembe*. Itt kétoldalt agyagrészű kíséri a bevágódott medret. A *Hasfelmetsző* szűkületét egy agyagos szifonkerülő járattal sikerült kikerülnünk, ezen átbújva jutunk a jelenlegi végpontot jelentő *Mosodába*. A *Mosoda* egy szifontó, nagy mennyiségű homokos és agyagos üledék felhalmozódással, mintegy -1,5 m mély vízzel. A terem ÉK-i oldalában a vízszint alatt 40 cm-el szűk járat sejthető a réteglapok mentén, de egyelőre nem járható.

A barlang újonnan felfedezett alsó szakasza lényegesen eltér a korábban megismert felsőbb szakaszoktól. Jellemzően aktív patakos járat, s uralkodóvá válik a tektonikai preformáltság. A hasadérendszer mentén intenzív cseppkőképződés figyelhető meg (szalmacseppkövek, sztalagmitok). A korábban megfigyelt ÉK-DNy-i irányultságtól eltérően erre a barlangszakaszra az ÉNy-DK-i irányú jellemző.

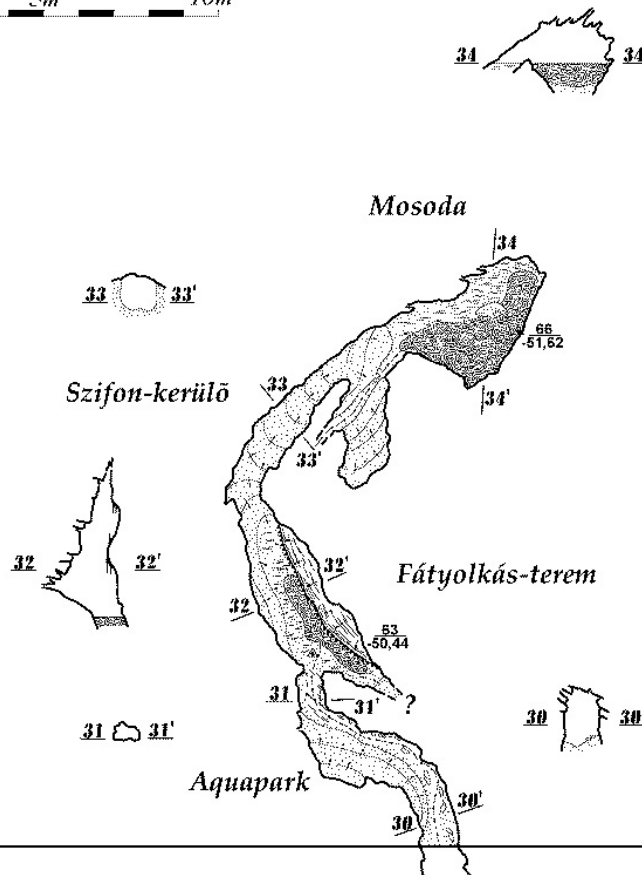




# Szuadó – barlang

## Alaprajz-keresztmetszelvek V.

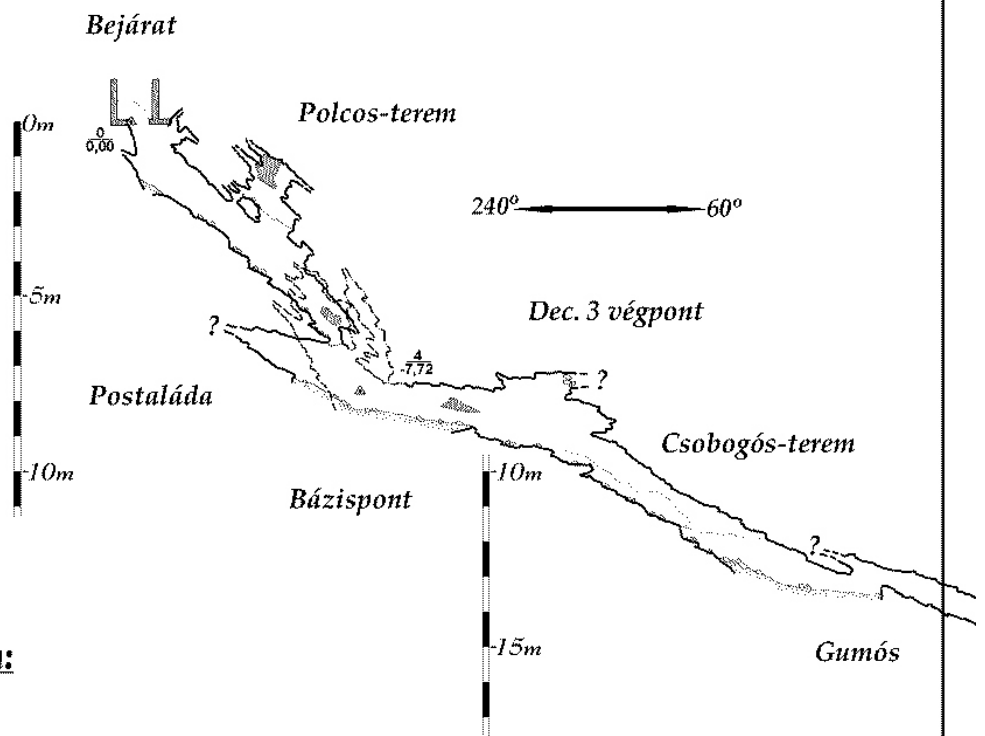
0m 5m 10m



**Jelmérte:**  
SZKBE - Pizolit SE.  
2008. január 20-22.  
**Szerkesztette és rajzolta:**  
Szabó R. Zolán  
2008. február - április

# Szuadó – barlang

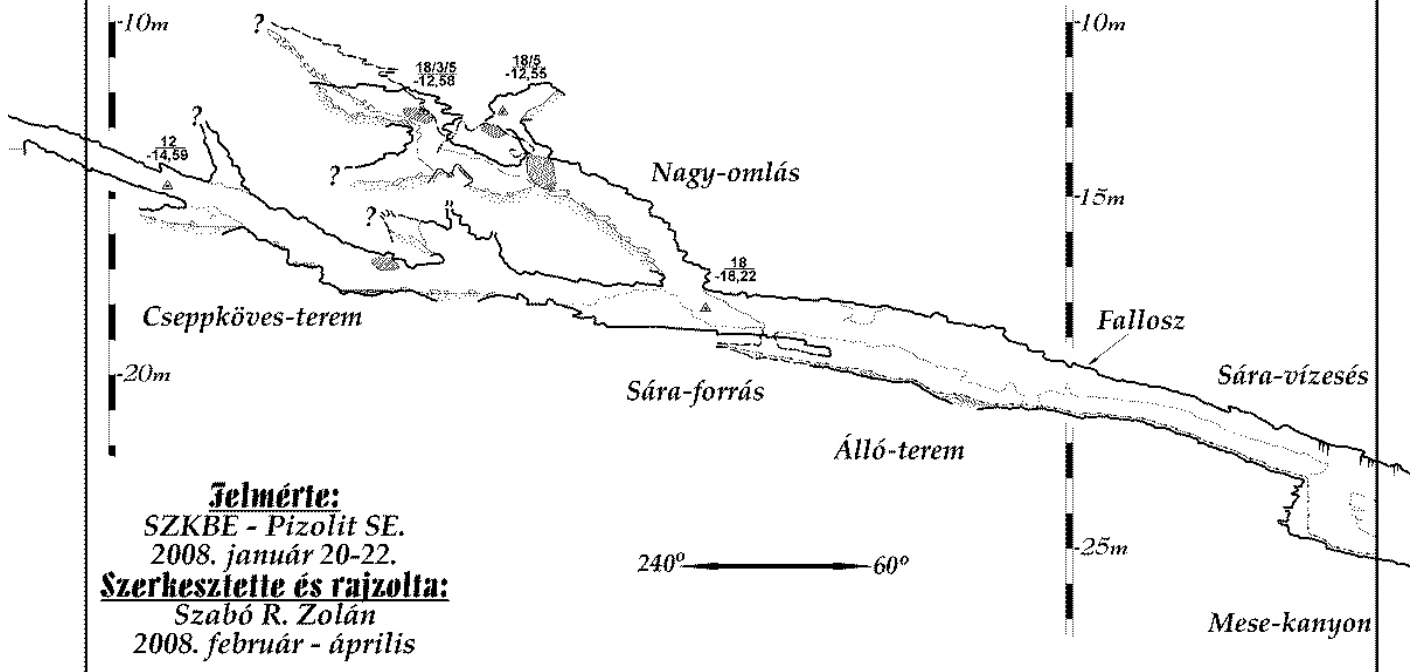
## Vetített-kiforgatott hosszszelvény I.



**Jelmérte:**  
SZKBE - Pizolit SE.  
2008. január 20-22.  
**Szerkesztette és rajzolta:**  
Szabó R. Zolán  
2008. február - április

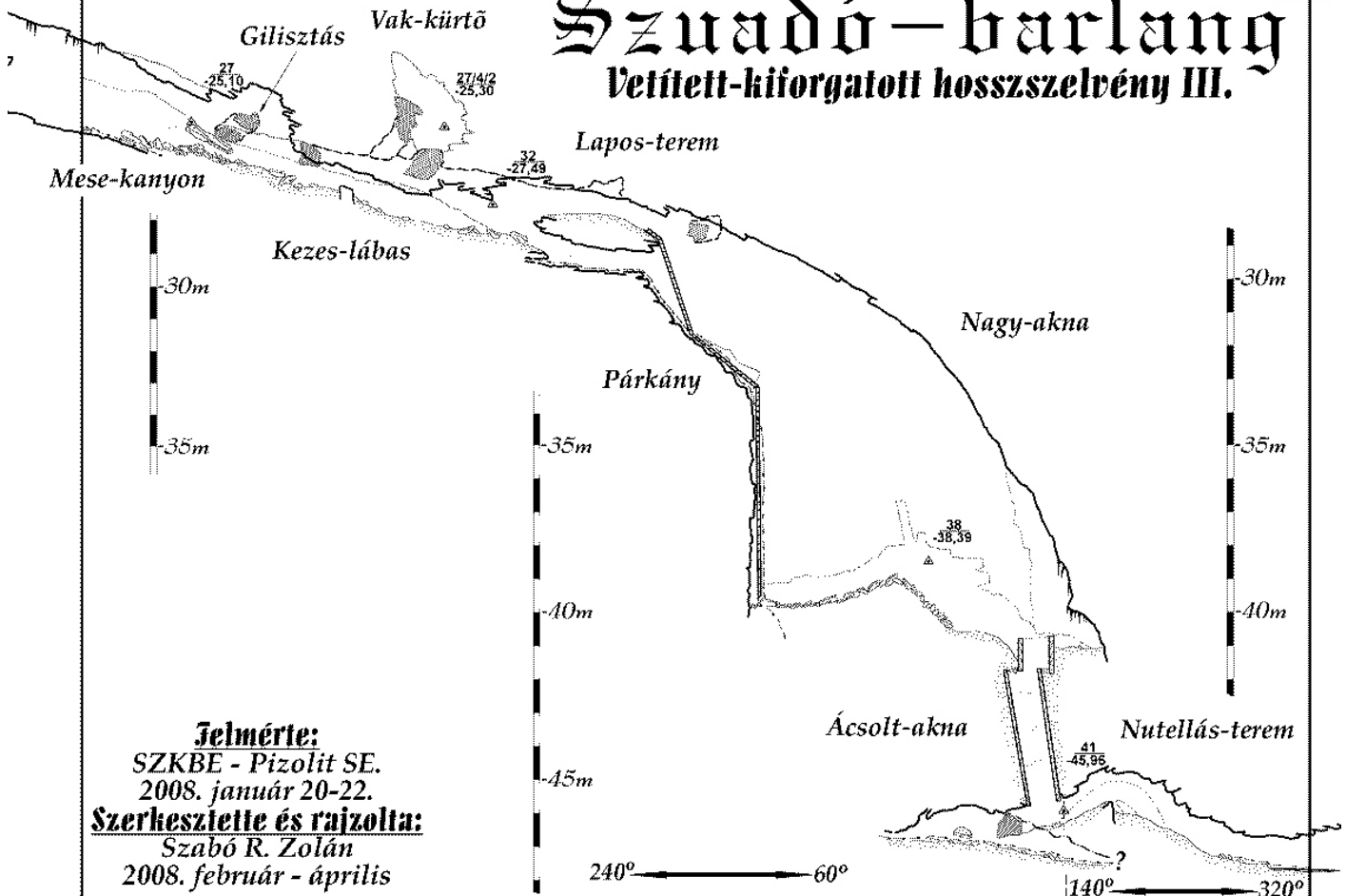
# Szuadó – barlang

## Vetített-kiforgatott hosszszelvény II.



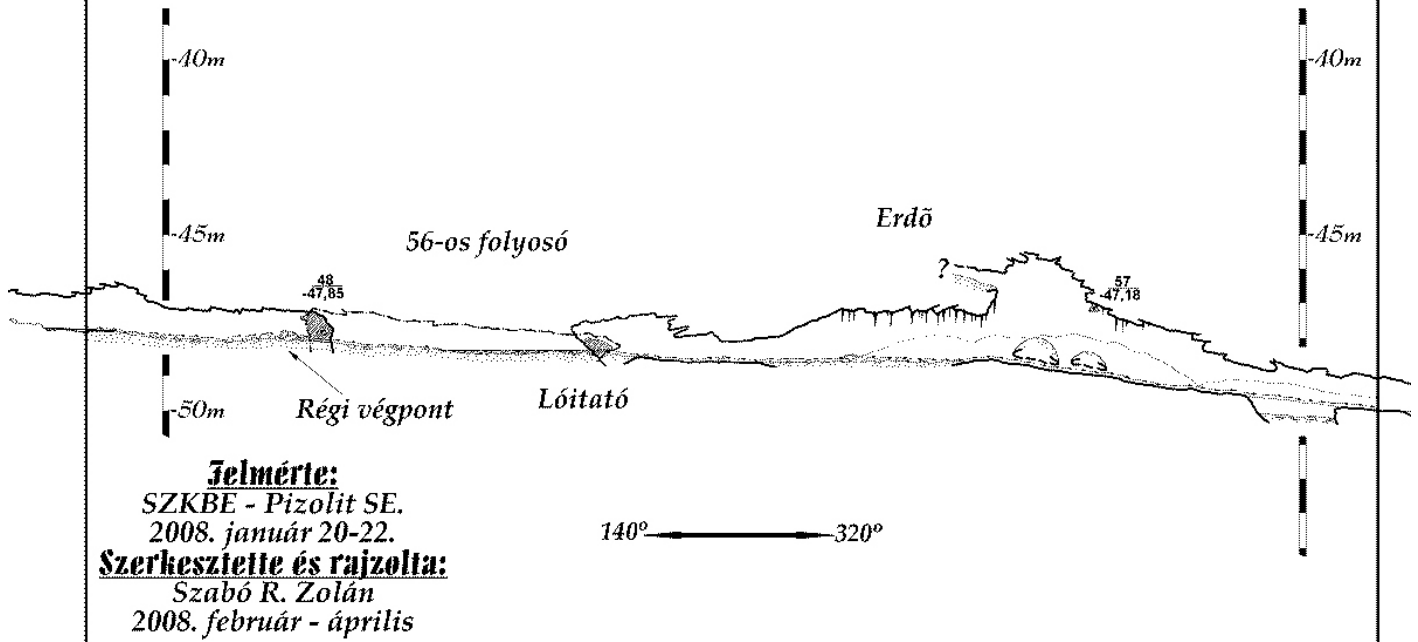
# Szuadó – barlang

## Vetített-kiforgatott hosszszelvény III.



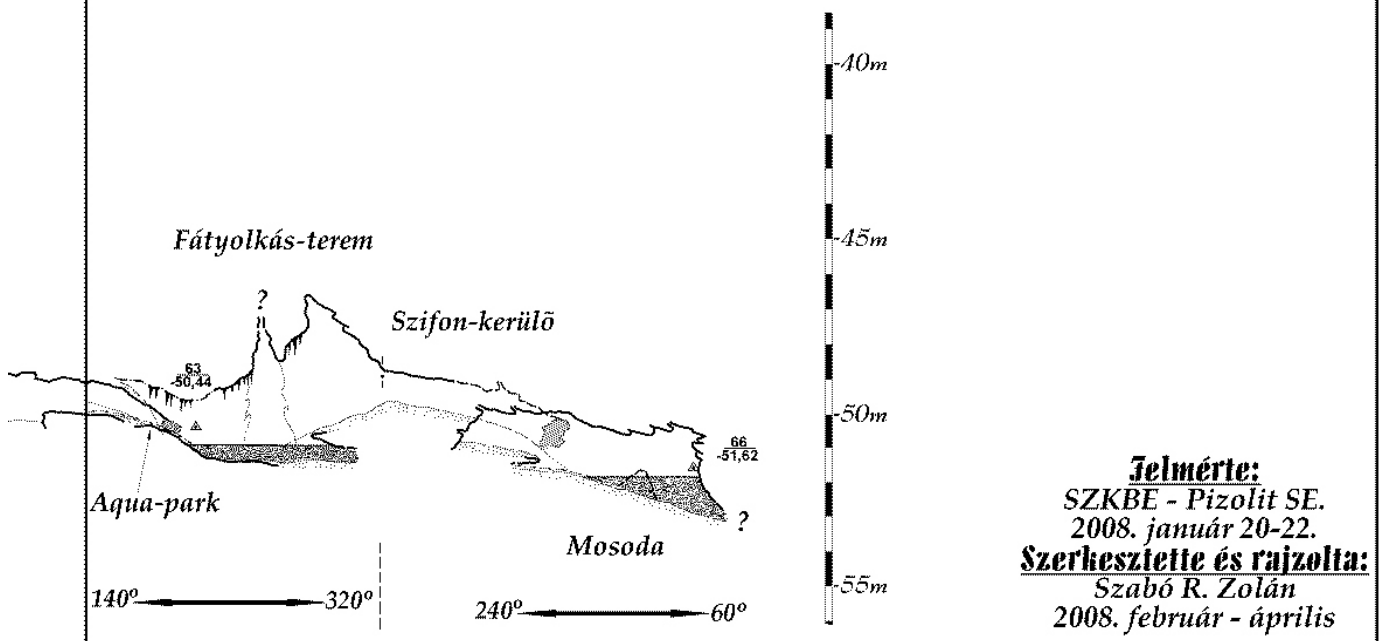
# Szuadó – barlang

## Vetített-kiforgatott hosszszelvény IV.



# Szuadó – barlang

## Vetített-kiforgatott hosszszelvény V.



## Húsvéti faültetés

Amikor felépült a Nagyházunk, akkor elterveztük, hogy szebbé tesszük környezetünket. Ennek hatására az elnökség elindított egy programot „Fogadj örökbe egy gyümölcsfát” címmel, melynek keretében az egyesületünk tagjai adományoznak egy gyümölcsfát, mely a ház környezetét szépíti. A program beindulásakor már látszott, hogy nem az ültetendő fa lesz kevés, hanem a terület bizonyul kicsinek.

Az előzetes szervezésnek köszönhetően (Domina Eszter kertészmérnök ☺, Ország János szállítmányozási vállalkozó ☺, és Tarnai Tamás projektvezető ☺) 2008. március 21-24. között kutatóhétvégével egybekötött faültetést szerveztünk. Pénteken már elkezdtek az előkészületeket, gödröt ástunk. A közgyűlésre való tekintettel a faültetést szombaton korán szerettük volna kezdeni, de az eső közbeszólt. Többször ránk ijesztett, de olyan könnyen azért nem hátráltunk meg. Az örökbefogadók szorgosan ásták a gödröket, az eső meg csak esett, és esett. Egy idő után kénytelenek voltunk feladni. A benti műszakosok szorgosan dolgoztak a finom étek elkészítésén: medvehagymás pogácsa, palacsinta medvehagymás tejfölös sonkával töltve... hmmmmmm. Aki kihagyta az csak sajnálhatja!

A pogácsasütésben Tücsi, Nóri és Marosi Csilla volt a fő „keverő”, a palacsinta-bajnok Ács-Kovács Milán, akinek már mondtam, hogy pályát tévesztett, mehetett volna szakácsnak ☺.

Szombaton sajna nem haladtunk túl jó, de vasárnap behúztunk. Felállítottam a csapatokat, volt, aki gödröt ásott (pl. Gyuri az állat kubikus), volt, aki a humuszt hordta lelkesen (Eszter a lótrágyaszállító), más a gázt gereblyézte (Tücsi, Kara), a fákat ültette (Süni, és csoportban is ültettek, a Barta család), na és persze akadt, aki a címkéket rakta a fákra (Bauer Katinka). A felsorolás csak példa jellegű, olyan sokan voltunk, hogy már eszembe sem jut mindenki.

Nagyon jó volt ennek a nemes feladatnak részese lenni, és amikor letekinttem a ház elé, jó volt látni, hogy sok kispajtás sűrög-forong az ügy érdekében. Amikor benéztem a házba az ablakon, láttam, hogy a konyhában is nagy munka folyik, és nem feledkeztek el a szétázott, és megfáradt társaikról sem, hozták nekik ki a forró teát.

Az adományozott fákról mellékelek egy listát, hogy lássátok, ki mit ajánlott fel. ☺

A fák nagy része megeredt, egy-két fa gyengélkedik, amennyiben kipusztul, ősszel pótoljuk.

Már csak kisebb bokrok (málna, áfonya) ültetésére van lehetőség, ősszel várjuk az adományozó kedvűek felajánlásait.

Köszönöm mindenkinek a közreműködést, és a tagoknak a felajánlásokat.

Remélem, együtt élvezzük az ültetés gyümölcseit!!!

*Rostás Attila (Böllér)*

Adományozók listája:

<b>Alma</b>	Balogh Krisztián		Tarnai Lilla
	Ország Csenge	<b>Őszibarack</b>	Káli Ricsi és Vas Gabi
<b>Birs</b>	Halák Miki		Ács-Kovács Milán
<b>Cseresznye</b>	Serly Julianna		Kertész Anikó
	Tarnai Tamás		Antal Zsuzsi
	Balogh Balázs és Tóth Judit		Keserű Bernadett
<b>Dió</b>	Nédli család		Szegvári Gabi
	Bauer Márton és Koltai Gabi		Tarnai Zsófi
	Barta család	<b>Ribizke (fekete)</b>	Szigetvári Pisti
<b>Gesztenye</b>	Varga Kara		Lódy Nóri
	Ács Réka		Serly Julianna
	Farkas Kata		Szaniszló Tamás
	Groditzki Ildikó (Citrom)		Gubacsi Rita
<b>Kajszi</b>	Kis Viktor		Raisz Péter
	Tóth Éva Mária (Strucc)		Tóth Éva Mária (Strucc)
	Rostás Attila	<b>Ribizke (piros)</b>	Marosi Csilla
	Koroknai Zsombor		Koroknai Zsombor
<b>Körte</b>	Ország Jani és Szőke Emília		Szegvári Gabi
	Marosi Csilla		Kopasz Imre
	Horváth Henrik		Tarnai Zita
	Bozóki Zoltán		Gubacsi Rita
<b>Mandula</b>	Tücsök Klán		Szegvári Gabi
	Főző Péter		Koltai Gabi
<b>Meggy</b>	Domina Eszter	<b>Szilva</b>	Szabó Bence
	Karsai Sándor (Róka)		Tarnai Júlia

## Valami van a sár alatt

Pénteken, hajnali hatkor indultunk Orfűre Kisevel. Ezer ágra sütött a nap, és mi csak egyre közeledtünk a Jószerencséhez. Akkor még nem sejtettem, hogy milyen véget fog érni az aznapi mélybeszállás. Leutazásunk célja az előző heti térképezés befejezése volt, ami a sár és az izomláz miatt maradt el.

Nyolc körül már a Nagyháznál reggeliztünk, és tervezgettük az aznapi teendőket. Nagy meglepetésemre Kise elhozta nekem Kara overallját és műnyulát, no meg az egész slószát (köszöni Kara!). El sem mondható, milyen felüdülés volt normális barlangos cucuban barlangászni. Igazi barlangásznak éreztem magam ☺. A ruha kényelmes volt, a beülőt egy pillanat alatt magamra állítottam, és a Croll sem csúszott a nyakamba. Pazar volt. Az idillt már csak a barlang ronthatta el...

Az elindulást nem siettük el, nem is csoda a korábbi tapasztalataink alapján. Első lent jártamkor már a barlang első húsz centijében sikerült bőrig ázni a híg sárban. Másodszor sem volt az

igazi, ugyan a híg sár már nagyjából eltűnt, de még mindig vastagon agyagosak lettünk, mire kiértünk, és a kötelezés sem volt egy élmény, ráadásul még Kara karbidjának a csöve is elszabadult. Ezek után a barlang bebetonozásáról és más elpusztítási módokról ábrándozva fogtunk neki a térképezésnek.

Az első méterek nem sokat változtak az előző hétvége óta, még mindig sárosak voltak. Ez sajnos igaz a barlang többi részére is. A barlangban két akna található, a Gilisztás-barlang Csipkés-aknához hasonlítanak, csak jóval sarasabbak, bár ahogy lefelé haladunk kicsit tisztábbak lesznek, és a végére már egészen elviselhető. A legnagyobb gond a folyamatos kő- és agyaghullás. Így nagyon óvatosan haladtunk lefelé, és ahol lehetséges volt, nagy távolságot tartottunk, nehogy egymásra omlasszunk valamit.

Kise rajzolgatott, én meg vígan heverésztem a latyakban, vagy kényelmesen lógtam valahol. Miután leértünk a második akna aljába, megpihentünk és csokiztunk. A pihenés alatt úgy hallottuk mintha valaki kepezte fölöttünk, néha még beszédfozlányokat is hallottunk, és persze kövek és agyag potyogott a fejünkre. Egy csomót pijjogtunk, meg hallgatóztunk és kiabáltunk, de mivel nem jött válasz, úgy határoztunk, hogy csak a barlang akusztikája lehet a ludas, és saját magunkat halljuk.

Ezek után a kijövetelre kezdtünk készülni, mivel úgy gondoltuk, jóból is megárt a sok, hát még... Engem ért a megtiszteltetés, hogy kiszerezhettem a barlangot. Sőt még egy kis meglepetés is hátra volt.

Előző héten mikor Kise beszerelte a barlangot, a köteles baget lehajította a végpontra. Ez az utolsó akna aljából egy szűk kis kuszodán keresztül érhető el, egy körülbelül két-három méteres ereszkedés után. Ekkor látta utoljára a baget sajátjaként, mivel mikor le akart menni beszorult a kuszodába, és csak húsz perc szenvedés után szabadult ki, ezért úgy döntött, a bag meghalt számára.

Végül a kiszerezés előtt ideígérte nekem a baget, ha kimentem a végpontról. Én persze kaptam az alkalmon, mert így overallt és műnyulat nélküli felszerelésem egy év után ismét gyarapodhatott egy újabb taggal. Nagy lendülettel fogtam neki a bagmentésnek, de rá kellett jönnöm, hogy ahol Kise beszorul, ott én is. De nem adtam fel, így egy kis szenvedés után átpréseltem magam a szűkületen, és már lent is voltam a végponton, egy rakás kötél, az új bagem, egy denevér és egy nagy béka társaságában. Kicsit körülnéztem aztán mentem is kifelé.

Kifelé már egyszerűnek tűnt, de a barlang nem adta könnyen magát. Úgy gondoltam, a köteles baget nem kötöm magamra, hanem majd minden nithez felhúzó, és csak ott bagelem bele a kötelet. Nem akartam, hogy nehezítse az amúgy sem egyszerű mászást. Ez elég nagy hiba volt. A bag minden méteren beakadt, és a benne lévő száz méter kötél és a hozzátapadt körülbelül harminc kiló sár eléggé megnehezítette a felhúzást. Ez az első akna tetején már olyan kellemes volt, hogy Kise sem akart kimaradni a mókából. Miután felhúztam a cuccot, az aknából kifelé már ő szenvedett velem. Nekem elég volt magamat kivonszolni a végén.

Miután kiértünk, megfáradva, de lelkesen kimostuk még a kötelet, ettünk egy keveset, és indultunk is haza. Ekkor a táskámban már ott lapult a vadonatúj bagem, várva a következő Jószerencsét műszakot. Remélem nem a közeljövőben lesz ☺.

*Szaniszló Tamás (Szanya)*

## Montenegró – kaleidoszkóp a Balkánon

Lassan egy éve már, hogy egy ködös hajnalon a Durmitor csúcsai alatt megbúvó Mojkovacbanban három karikás szemű srác ugrált le a belgrádi expresszről, nagy zsákokkal megpakolva. Az erős balkáni kávé némi energiát adott nekik, de ez semmi volt ahhoz képest, amit a mellettük megállás nélkül elhúzó busz – a napi háromból az első – kiváltott. A jószerecsében persze mindig lehet bízni, így hamarosan a legnagyobb montenegrói maffiafőnök fekete mercijében ültek, aki rögtön informálta őket az ország alappilléiről: „montenegro people poor, life hard, girls beautiful”. Ezen a mély filozófiai igazságon elmélkedni azonban nem maradt sok idejük, mert az országgal való ismerkedés jegyében az első útba eső fogadóban megtapasztalták, hogy a Kruska az rossz körtepálinkát jelent, amiből a sofőrök reggel lehajtanak legalább 2-3 felest, majd erre hivatkozva a szerpentineken csak 90-nel hajtanak. Persze ez a kis kitérő az utolsó gátlásokat is feloldotta, így a maffiafőnök elérzékenyülve árulta el, hogy már látja is az utazókban a leendő derék montenegrói vőlegényeket, és ha lenne lánya, akkor a fele királyságát is szívesen odaadná mellé. Sajnos azonban a további családi kapcsolatok kialakulásának véget vetett, hogy megérkeztek Žabljakba, és itt fájó búcsú után a Durmitor eléggé felhős láncai felé vették útjukat. Az eső miatt viszont a tervezett erős emelkedő helyett kénytelenek voltak a Crno Jezero (Fekete-tó) partján levő turistaháznál a helyi málnaárus lányokkal eltölteni a délutánt...

Így indult az az élményekben nagyon gazdag hét, amit tavaly Sünivel és bátyjával, Andrissal a legkisebb volt jugoszláv államban töltöttünk. Az ország 14 ezer km<sup>2</sup>-ére kevesebb, mint 700 ezer ember jut, szóval nem nagy a tolongás. Ezek többsége a tengerparton, illetve a nagyvárosokban él, a kietlen hegyvidéken a kecskepásztorságon kívül nincs nagyon alternatíva,

márpedig a legtöbb szárazföldi hely ilyen. A kis távolságok ellenére az utak hosszú ideig eltartanak, még a vasútvonalat is fel kellett vinni 1000 m magasra (a Belgrád-Bar vonal Tito egyik büszkesége volt). Ez azonban csak becsülendő, hiszen így bőven nyílik lehetőség a helyiekkel való elmélyült beszélgetésekre, illetve a kruska fogyasztására. Kedvencünk volt az a kocsmá, ahol az italok mellé főtt tojást szolgálták fel, így az ételszerzéssel sem kellett bajlódni. És ha már az italoknál tartunk, nem



lehet kihagyni a volt Jugoszlávia legjobb sörét, a Nikšićot sem, amit ugyancsak itt gyártanak a kevésbé dekoratív Nikšić városában, milyen meglepetés... Szóval Montenegró első ránézésre tipikus balkáni ország. DE mégsem az: ilyen kis helyen annyi látnivaló, érdekesség, páratlan ritkaság zsúfolódott össze, hogy a montenegróiak egész évben utazgathatnának az országban, és még a felét sem láthatnák. Még szerencse, hogy természetüknél fogva nem mondhatók nyüzsgő típusnak, így a legtöbb helyen nem kell tumultusra számítani; viszont sietni kell, ha még igazi érintetlen helyeket akarunk látni, mert nagyon fellendült a turizmus, és az oroszok meg az

angolok gyakorlatilag a fél országot már meg is vették. Jöjjön egy kis lista kedvcsinálónak, aztán mindenki készítsen be egy adag eurót (mert bizony, amire mi csak áhítózunk, ott egyszerűen megoldották: euró a hivatalos pénznem!), és induljon el délre. Nem fogjátok megbánni!

**1. Hegyek:** A Durmitor gyönyörű. Kis hegység alapterületére nézve, de itt van a legmagasabb csúcs, a 2523 m-es Bobotov Kuk, valamint az egyetlen balkáni gleccser, a Debeli Namet,



mellette egy szuper bivakházzal. A komfortot kedvelők sátrazhatnak a kecskepásztorok társaságában, vagy tengerszemek mellett, az extrémek bivakolhatnak jégbarlangokban, kanyonok alján (itt van a híres Tara-szurdok). A hegy tele kell legyen barlangokkal, mi egy nyári melegben igazán kellemes jégbarlangba mentünk le, de mindenfelé rengeteg víznyelő meg töbor látszik; a kőzetrétegek pedig olyan gyűröttek, akár a rakott szoknya ráncai. És ha valakinek kell málna vagy áfonya, ahhoz is vannak kapcsolataink! ☺

**2. Vizek:** igazából ezt nem lehet elválasztani az előző ponttól, mert a hegyek majdnem mindenütt lenyúlnak a vízpartig. Különleges hely az északon levő Kotori-öböl, a Monarchia valamikori hadikikötője, és egy valótlan legenda szerint egy itteni lázadás leverésével indult volna Horthy Miklós karrierje is. Maga Kotor városa bevehetetlen volt, a tenger felől három szoroson kell áthaladni az eléréséhez, míg a szárazföldön ezer méteres hegyek védik fellegvárával együtt. Századokig a Velencei Köztársasághoz tartozott (még akkor is, amikor a környéken minden a törököké volt), és így a hangulata is teljesen olaszos. Ma Tito luxushajója mellett a világ minden tájáról érkezett luxusjachtok sorakoznak, a régi házakból sok csillagos szállodák lesznek, a Nikšićko helyett pedig Stella Artois-t szolgálnak fel, szóval nem egy hátzsisákos



hely. DE találtunk egy pár tengerparti sátrazóhelyet olyan kilátással, hogy a szállodai szobák elbújhatnak mellette, úgyhogy maradtak azért még olcsó lehetőségek!



Ezen a részen meg kell még nézni Herceg Novit, ami a kedvenc városunk lett, talán azért is, mert itt ettük a legjobb cévapot; illetve innen lehet áthajózni a szemben levő félszigetre, ahol a hippy hangulatú strandok mellett a tengerről nyíló barlangokban lehet úszkálni, és gyönyörködni a plafonon tükröződő hullámokban.

Aki pedig eleget látott a hegyes-dombos-kavicsos tengerpartból, az utazzon az albán határ mellé, Ulcinj városához, ahol a moszlim-ortodox kavalkád közepén ipari méretű homokos strandok vannak annyi

emberrel, hogy mozdulni nem lehet. A fürdő kultúra eléggé a jugoszláv időköt idézi, valahogy az emberek élvezik, ha a nyílt tenger és a tiszta víz unalma helyett egymás izzadságában fürdőzhetnek. Az Albánia melletti utolsó sziget, Ada pedig állítólag a német nudisták paradicsoma, hát ide azért nem volt merszünk elmenni... Maga a város viszont gyönyörű, ez volt az utolsó bástyája az adriai kalózoknak, akik Afrikából érkezve foglalták el a várost, és innen sarcolták meg az olasz kereskedelmet; ma viszont a kalózok helyett csak moszlimokat találunk mutatóban mecsettel, csadorral meg mindennel ami kell.



A vizekhez tartozik még a Shkodrai-tó, ami Európa legnagyobb édesvízi mocsara, és tényleg nagyon szép, már amennyit a vonatablakból látni lehetett. Ezt is megnézzük legközelebb...

**3. Emberek:** A montenegrói nem izgulós típus. Fő tevékenységük a pihenés illetve a bulizás, illetve az ehhez szervesen kötődő nemzeti sportok: az állandó alkoholfogyasztás, no meg a szerbek szidása. Ennek megfelelően nagy eséllyel találjuk meg őket a tengerparton, éttermekben, vagy az asztalok alatt, és a szerbek elleni bármilyen sporteseménynél az egész



országban megáll az élet (na mondjuk ez nem nehéz ennyi emberrel...) Kedvencem – a maffiafőnök mellett persze – talán az a csapat volt, aki valamelyik város polgármesteri hivatalát képezte, ami abból állt, hogy egy nagy furgonnal mentek jobbra-balra bulizni (persze minket is vittek egy darabon). Azért vigyázni kell a népekkel, a legtöbbjük persze katona volt nem is olyan régen, és erre vitt egy időben a legnépszerűbb fegyvercsempész-útvonal is a hegyeken, illetve a Shkodrai-tavon keresztül. Az alkudás is megyeget, a vonaton a kalauz egyenesen oltalmába vett minket, és a szerb kollegával is letárgyalta a dolgot helyettünk. ☺

**4. Különlegességek:** Van egy pár: itt található Európa talán legöregebb fája, egy olajfa, amit meg akartak venni az olaszok, de persze nem adták nekik ☺, Európa legdélebbi fjordja, a Kotori-öböl, ami emellett a legcsapadékosabb terület is. De itt van Európa utolsóinak bejárt szurdoka, a Nevidio-szurdok is, amit csak 1965-ben találták meg! A turizmus az egész világon itt nő a legdinamikusabban, nem utolsósorban az orosz, angol (és magyar, bizony-bizony) milliárdosok növekvő tömegének köszönhetően, és a Kotori-öböl hamarosan az egész Adria legszebb és legrágább része lehet. Szóval az egész ország a turizmusból él. Infrastruktúrában azért még van mit tenni: a vasút a leglassabbak közé tartozik, a Belgrád-Bar utat olyan 15 óra alatt teszi meg, közben viszont olyan völgyek oldalán meg hidakon



zötyög, hogy a látvány egy via ferrata-út is lehetne... Elég nagy gond van a nyári erdőtüzekkel is, volt szerencsénk közlelről látni egyet: a helyi tűzoltóság nagy erővel, azaz egy legalább 50 éves tűzoltókocsival és két kerti slaggal vette fel a versenyt a több négyzetkilométeres kiterjedésű tűzzel, míg a derék montenegróiak pedig egy pár Nikšićko fogyasztásával buzdították őket...

Remélem sikerült kedvet csinálni egy kis kalandozáshoz, úgyhogy útra fel, és ne feledjétek a jelszót: nema problema!

Ambrus Gergely

## Szeretnéd gyarapítani kuponjaid számát??

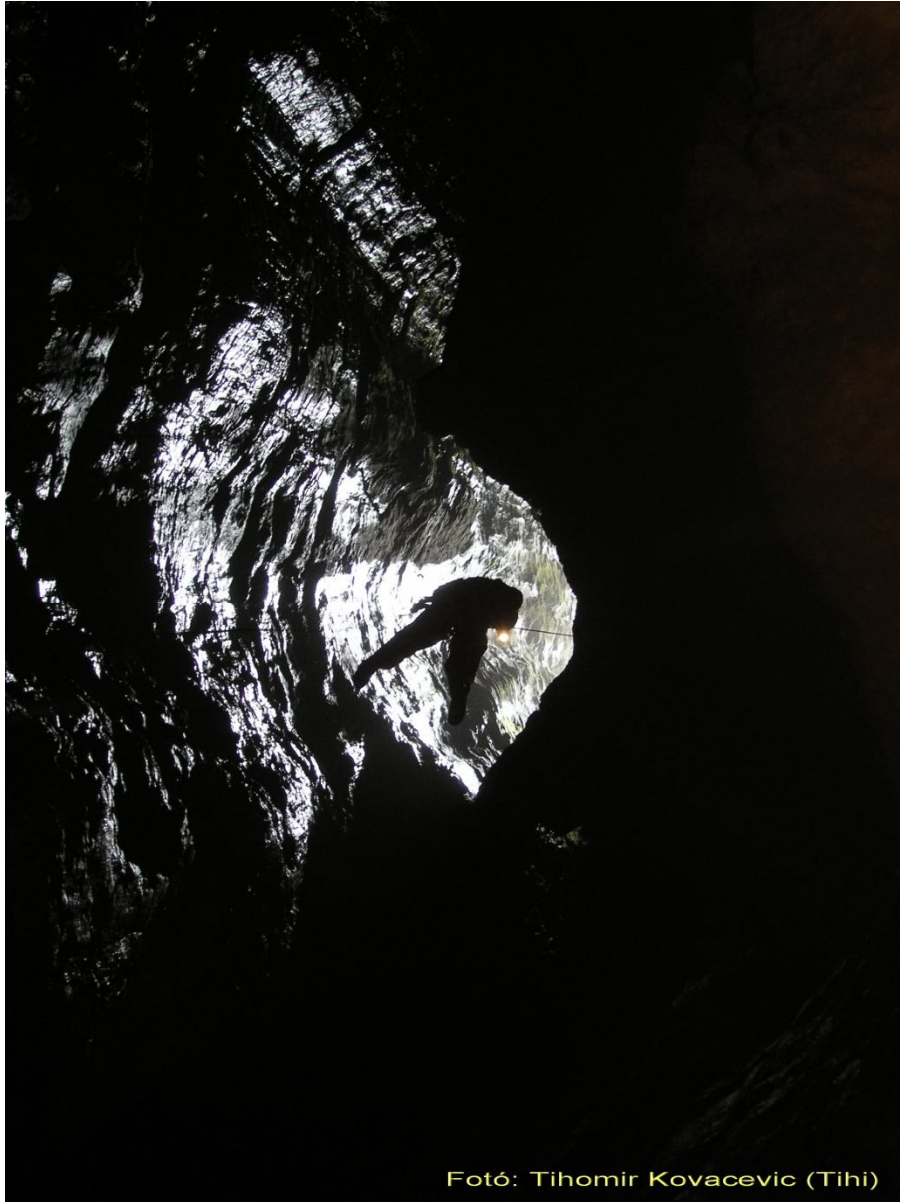


Részt vettél egy kalandos túrán? Bejártál egy szép barlangot? Belyukadtatok egy új járatba? Vagy csak kínotokban halálra röhögtétek magatokat a végponton? Esetleg megmáztál egy izgalmas hegyet? Netán kifejlesztetted a legjobb medvehagymás pogácsa receptet?

**Oszd meg másokkal is élményeidet, kalandjaidat, gondolataidat!**

**Írj cikket a Hírmondóba! Mostantól kupont is kaphatsz érte!**

A 2008. 05. 31.-ei elnökségi határozat értelmében a Hírmondóba készült minimum 1 oldalas (kép nélkül, 12-es betűméret, szimpla sorköz) cikkekért a mindenkori szerkesztő **2 db műszak kuponnal** jutalmazhatja a cikk szerzőjét.



Fotó: Tihomir Kovacevic (Tíhi)

SZKBE Hírmondó

30. szám

Kiadja a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

Levélcím: 6701 Szeged, Pf. 1269

E-mail: [szkbe@szkbe.hu](mailto:szkbe@szkbe.hu)

Honlap: [www.szkbe.hu](http://www.szkbe.hu)

Szerkesztő: Varga Karolina (20/583-7797, [varga.kara@gmail.com](mailto:varga.kara@gmail.com))

Olvasószerkesztő: Marosi Csilla

A nyomtatást támogatta: Főző Péter

Felelős kiadó: Tarnai Tamás